

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 26 (868) ■ 12 iyul 2017

www.vergiler.az

Qiyməti: 60 qəp.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasına səfəri

İyulun 9-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İstanbulda keçirilən 22-ci Dünya Neft Konqresində iştirak etmək üçün Türkiyə Respublikasına səfər edib. Dövlətimizin başçısı səfər çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib. İyulun 10-da Prezident İlham Əliyevlə Serbiya Prezidenti Aleksandr Vuçiq, Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırım, Albaniyanın Baş naziri Edi Rama, Bolqarıstanın Baş naziri Boyko Borisov və Dünya Neft Şurasının prezidenti Cozef Tot arasında qısa söhbətlər olub.

İyulun 10-da İstanbulun ev sahibliyi etdiyi 22-ci Dünya Neft Konqresi öz işinə başlayıb. Dünya Neft Şurasının sədri Cozef Tot 1933-cü ildə yaradılmış bu qurumun dünya neft sektorunun bütün sahələrini əhatə etdiyini və hər üç ildən bir keçirildiyini bildirdi. Bu dəfə İstanbulda «Enerji gələcəyimizə körpülər» dezi altında təşkil olunan 22-ci Dünya Neft Konqresinə 100-dən çox ölkədən 50 nazirin, 5 mindən çox dövlət nümayəndəsinin və şirkət rəhbərlərinin qatıldığı deyən C.Tot Konqres çərçivəsində aparılan müzakirələrin faydalı olacağına əminliyini ifadə edib.

Türkiyənin enerji və təbii sərvətlər naziri Berat Albayrak, Bolqarıstanın Baş naziri Boyko Borisov, Albaniyanın Baş naziri Edi Rama, Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırım, Serbiya Prezidenti Aleksandr Vuçiq öz çıxışlarında Konqresin etibarlı enerji tədarükünün möhkəmlənməsinə və beynəlxalq əməkdaşlığa töhfə verəcəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev təbii qazı çıxış edib. Türkiyənin bu gün dünya miqyasında böyük bir güc olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı qarşada ölkənin dünya gündəliyinin bir çox məsələlərində həlledici sözə malik olduğunu qeyd edib: «Bütün bu uğurlar mənim qarşışım Prezident Ərdöğənin liderliyi ilə əldə edilə bilər. Bu gün Türkiyə uğurla, sürətlə inkişaf edir. Türkiyə Prezident Ərdöğənin liderliyi ilə çox böyük və şərəfli yol keçmişdir. Bugünkü toplantı bunun təzahürüdür. Türkiyə gücləndikcə biz də güclənirik, biz də sevinirik.

Türkiyə-Azərbaycan birliyi bölgəyə sabitlik, rifah gətirir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına xidmət göstərir, təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirir və geniş əməkdaşlığa qapılar açır

Türkiyə və Azərbaycan bütün məsələlərdə bir-birinin yanındadır. Bizim əməkdaşlığımız çoxşaxəlidir və bütün sahələri əhatə edir. O cümlədən enerji sahəsində Türkiyə-Azərbaycan əməkdaşlığı, işbirliyi bir çox önəmli strateji layihələrin icrasına imkan verdi. Onların arasında Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri və TANAP layihəsini xüsus qeyd etmək istərdim. Bu layihələr növbəti regionumuzun, dünyanın enerji xəritəsini yenidən tərtib etdi.

Azərbaycanın qədim neft diyarı olduğunu deyən dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, əslində, biz hesab edirik ki, Azərbaycan neftin vətənidir: «Çünkü dünyada sənaye üsulu ilə ilk dəfə neft 1846-cı ildə məhz Azərbaycanda, Bakıda çıxarılmışdır. Ondan bir əsr sonra - XX əsrin ortalarında yenə də dünyada ilk dəfə olaraq də-

Azərbaycanın tərəfdaş ölkələrlə birlikdə icra etdiyi layihələr bir çox ölkələrin enerji balanslarını və enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək

nizdən neft Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Azərbaycan neftçiləri tərəfindən hasil edilmişdir. Lakin o vaxt Azərbaycan müstəqil deyildi və biz təbii sərvətlərimizdən tam istifadə edə bilmirdik. Ancaq müstəqillik dövründə Azərbaycan xalqı öz taleyinin, öz təbii sərvətlərinin sahibi oldu. Müstəqillik dövründə bu təbii sərvətlər ölkəmizin inkişafına, xalqın rifah halının yaxşılaşmasına xidmət etməyə başlamışdır. Müstəqilliyimizin ilk illərində - 1994-cü ildə Azərbaycan ilk dəfə olaraq Xəzər dənizindəki karbohidrogen yataqlarını xarici sərma-yədarların üzünə açdı. 1994-cü ildən etibarən Azərbaycanın neft sənayesinə böyük sərmayə qoyulmağa başlanmışdır. Eyni zamanda, 1994-cü il ona görə əlamətdar bir tarixdir ki, məhz o ildə «Əsrin kontraktı» imzalanmışdır.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, artıq Azərbaycan müasir dövrdə neft və qaz hasil və ixrac edən ölkəyə çevrilmişdir: «Bizim ölkəmiz dünya bazarlarına çıxış əldə etmək üçün neft-qaz kəmərləri tikməli idi. Çünki bizim dünya bazarlarına birbaşa çıxışımız yoxdur. Bu məqsədlə 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri və 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri istismara verilməmişdir. Ondan bir neçə il əvvəl Xəzər dənizini Qara dənizlə birləşdirən Bakı-Supsa neft kəməri tikilmişdir. Beləliklə, Azərbaycanın təbii resurslarının dünya bazarlarına çıxarılması üçün kifayət qədər böyük şəbəkə yaradılmışdır. 2006-cı ildə Ceyhanda qarşışım Prezident Ərdöğənlə bir yerdə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin açılışında iştirak edirdik və o vaxt da biz gələcək planlar haqqında düşünürdük, fikir mübadiləsi aparırdıq. O vaxtdan bu günə qədər bizim bütün planlarımız uğurla reallaşır. Çünki biz bu gün Cənub Qaz Dəhlizi kimi meqa layihənin üzərində çalışırıq, onun da təməli Türkiyədə, bu gözəl İstanbul şəhərində qoyulmuşdur. 2012-ci ildə qarşışım Prezident Ərdöğənlə TANAP layihəsi haqqında müqaviləni imzaladıq. TANAP layihəsi Cənub Qaz Dəhlizinin özəyidir. Məhz ondan sonra bütün digər istiqamətlər üzrə işlər başlamışdır. Bu gün «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsi uğurla icra edilir».

Azərbaycan Prezidenti onu da vurğulayıb ki, bu gün qaz amili dünyada enerji təhlükəsizliyini təmin edən əsas şərtidir. Bu baxımdan Azərbaycan enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi

istiqamətində öz töhfəsini verməkdədir: «Azərbaycan qazı Avropaya nəql ediləcək yeganə yeni qaz mənbəyidir. Çünki qalan bütün qaz mənbələri fəaliyyətdədir. Artıq yeni mənbə aşkarlanıb. Bu qaz cəhtiyatları yeni xətlə Avropa bazarlarına çıxarılacaqdır. Yəni, bizim üstünlüyümüz ondan ibarətdir ki, burada hər iki amil var. Bu da enerji şəxələndirilməsi istiqamətində çox ciddi bir addımdır. Azərbaycan öz məsuliyyətini dərk edir. Biz yaxşı başa düşürük ki, tərəfdaş ölkələrlə birlikdə icra etdiyimiz layihələr bir çox ölkələrin enerji balanslarını və enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək, onlara kömək edəcək. Biz bu məsuliyyəti öz üzərimizə götürərək ümid edirik ki, yaxşı nəticələr göstəririk».

Neft gəllirlərinin iqtisadiyyatın şəxələndirilməsində və inkişafında mühüm rolundan danışan dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Azər-

baycan «qara qızıl» insan kapitalına çevirməyi qarşıya məqsəd qoyub və buna uğurla nail olub: «Biz neftdən əldə edilən gəllirləri, ilk növbədə, çox şəffaf şəkildə qoruyuruq. Azərbaycan Dövlət Neft Fondu dünyada mövcud olan neft fondları arasında ən şəffaf fondlardan biridir və Birleşmiş Millətlər Təşkilatının da mükafatına layiq görülmüşdür. Yəni, birinci şert budur - tam şəffaflıq. Bizim Neft Fondumuzda yığılan vəsaitlə bağlı məlumatlar mütəmadi qaydada ictimaiyyətə çatdırılır. İkinci məsələ: neftdən əldə edilən gəllirlərdən düzgün istifadə olunmalıdır. Biz neftdən əldə edilən gəllirləri, ilk növbədə, infrastruktur layihələrinə yönəltirik. Bu gün biz növbəti qazı, yəni, eyni zamanda son illər ərzində tikdiyimiz onlarla elektrik stansiyasının istehsal etdiyi enerjini də ixrac edirik. Biz sosial infrastruktur layihələrinə böyük vəsait qoyduq - məktəb, xəstəxana tikintisi. Yoxsulluqla çox ciddi mübarizə aparılır. Neft sektorunda, əslində, çox iş yeri yaradan sektor deyil. Amma buna baxmayaraq, biz neftdən əldə olunan gəllirləri digər sektorlara yönəldərək yoxsulluğu, işsizliyi aşağı səviyyəyə sala bildik və bu gün bu, təxminən 5-6 faiz səviyyəsindədir. Yəni, düzgün siyasət və düzgün atılan addımlar nefti həm faydaya çevirə bilər, həm də bu sərvət ölkələr üçün problem yarada bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycan təcrübəsi uğurludur. Bizim ölkəmizə xarici sərmayə də böyük həcmdə qoyulur. Öz növbəmizdə, biz də xarici ölkələrə sərmayə qoyuruq. Burada da birinci yerdə qarşada ölkə Türkiyədir. Türkiyənin enerji sektoruna bu günə qədər 10 milyard dollar sərmayə qoyulubdur. Növbəti illərdə bu rəqəm təxminən iki dəfə artacaqdır».

Azərbaycan Prezidenti enerji layihələrinin bölgədə sülh və əməkdaşlığa böyük töhfə verəcəyinə əmin olduğunu diqqətə çatdırıb: «Enerji təhlükəsizliyi deyəndə, əlbəttə ki, icra etdiyimiz layihələr yada düşür. Bir daha çıxışımın əvvəlinə qayıtmaq istəyirəm. Türkiyə-Azərbaycan birliyi, dostluğu, qarşışılıq təkə iki ölkənin mənfəətini, uğurlu gələcəyini müəyyən edir. Bunun bölgəyə çox böyük təsiri var. Bu, bölgəyə sabitlik, rifah gətirir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına xidmət göstərir, təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirir və geniş əməkdaşlığa qapılar açır».

Konqresdə çıxış edən Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğən Azərbaycan neftinin Aralıq dənizinə çatdırılmasını təmin edən Bakı-Tbilisi-Ceyhan, həmçinin Azərbaycan təbii qazının Türkiyəyə və Avropaya nəqlini mümkün edən Bakı-Tbilisi-Ərzurum boru kəmərlərinin inşasının uğurla başa çatdırıldığını qeyd edib: «Bu layihənin əsas hissələrindən biri olan Trans-Anadolu qaz boru kəməri, yəni TANAP vasitəsilə ilkin mərhələdə Türkiyəyə 6 milyard kubmetr, Avropaya isə 10 milyard kubmetr Azərbaycan qazı ixrac olunacaqdır. TANAP kəmərinin gələn ilin ortalarında fəaliyyətə başlaması ilə Azərbaycanla yanaşı, Xəzər və hətta gələcəkdə Orta Şərq regionundan da ölkəmizə və Avropaya təbii qaz nəqlinin imkanları yaranacaqdır. TANAP xəttinin davamı olan Trans-Adriatik qaz boru kəməri layihəsinin - TAP-ın da planlaşdırıldığı kimi, inşallah, 2020-ci ildə istismara verilməsi gözlənilir. Bu məsələdə dostum cənab Prezident İlham Əliyevin, həm də layihədə iştirak edən digər ölkələrin və şirkətlərin rəhbərlərinin tam qətiyyətli mövqeyini məmnuniyyətlə görürük».

Türkiyə və Azərbaycan bütün məsələlərdə həmrəydir

Prezident İlham Əliyev İstanbul səfəri çərçivəsində iyulun 9-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğənlə görüşüb. Görüşdə Türkiyə-Azərbaycan dostluğu və qarşışılıq münasibətlərinin uğurla inkişaf etdiyi vurğulanıb, siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğu bildirilib. Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında energetika sahəsində strateji əhəmiyyətli layihələrin uğurla icra olunduğu qeyd edilib, xüsusilə TANAP layihəsinin gələn il başa çatacağı məmnunluqla vurğulanıb.

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri ölkələrimizin hərbi sahədə əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsi və möhkəmləndirilməsi haqqında fikir mübadiləsi aparıblar. Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həlli ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib. Prezident İlham Əliyev son vaxtlar təmas xəttində Ermənistanın tərxiatları və hərbi cinayətləri barədə Türkiyə Prezidentinə ətraflı məlumat verib. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdöğən Türkiyənin, həmişə olduğu kimi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsinin beynəlxalq hüquq normaları, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü prinsipləri əsasında həllinə dəstək verdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan Prezidentinin ABŞ-ın dövlət katibi ilə görüşü

İyulun 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İstanbulda ABŞ-ın dövlət katibi Reks Tillersonla görüşüb. Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin müxtəlif sahələrdə, o cümlədən siyasi və enerji sahələrində uğurla inkişaf etdiyi qeyd olunub. Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həlli ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib. Prezident İlham Əliyev bu münacişənin həlli ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini bir daha bildirib, Ermənistanın təmas xəttində son hərbi tərxiatı haqqında məlumat verib.

Dövlətimizin başçısı XXIV Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgi və Konfransının açılış münasibətilə göndərdiyi təbrik məktubuna görə ABŞ Prezidenti Donald Trampa minnətdarlığını çatdırılmasını Reks Tillersondan xahiş edib. Dövlətimizin başçısı bu məktubu ABŞ-ın Azərbaycanın enerji siyasətinə, xüsusilə «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə dəstəyi kimi dəyərləndirib.

ABŞ-ın dövlət katibi Azərbaycanın Əfqanıstandakı sülhməramlı əməliyyatlarda fəaliyyətini, eyni zamanda ölkəmizin bu əməliyyatlarda logistik və nəqliyyat dəhlizi rolunu yüksək qiymətləndirib. Söhbət zamanı, həmçinin, ölkəmizdə həyata keçirilən siyasi və iqtisadi islahatlar, demokratiyanın inkişafı ilə bağlı məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

İkitərəfli münasibətlərin perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 11-də Özbəkistan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yanında Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Artukbek Yusupovu və Özbəkistan Müsəlmanları İdarəsinin sədri, müfti Usmobxon Alimovu qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında ikitərəfli münasibətlərin yaxşı perspektivlərə malik olduğu, hər iki tərəfin bütün sahələrdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlı olduğu diqqətə çatdırılıb. Dövlətimizin başçısı dini qurumlar sahəsində də təcrübə mübadiləsi və əməkdaşlıq ilə əlaqədar müzakirə edilən məsələlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

BU NÖMRƏMİZDƏ

BÜDCƏ TAPŞIRIQLARI
TAM HƏCMDƏ
İCRA EDİLİB

2

TƏDRİS-METODİKİ ŞURANIN
İCLASI KEÇİRİLİB

3

SAHİBKARLIĞA
DƏSTƏK TƏDBİRLƏRİ
DAVAM ETDİRİLİR

4

QEYRİ-NEFT İXRACININ MÜASİR
PLATFORMASI - RƏQƏMSAL
TİCARƏT QOVŞAĞI...

5

Büdcə tapşırıqları tam həcmdə icra edilib

2017-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində vergi ödəyiciləri tərəfindən dövlət büdcəsinə 3 milyard 352 milyon 375,58 min manat məbləğində vəsait ödənilib. Vergilər Nazirliyi üzrə müəyyənləşdirilmiş proqnoz tapşırığına 102,5 faiz əməl olunub.

Vətəndaş müraciətlərinə diqqətlə yanaşılır

2017-ci ilin birinci yarımilliyində vergi orqanlarına vətəndaşlar tərəfindən 50.902 müraciət daxil olub ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,7% çoxdur. Onlardan 94,8%-i ərizə, 5%-i şikayət, 0,2%-i təklif xarakterli olub.

Müraciətlərin 41,1%-i müxtəlif ara-

yışların alınması; 28,6%-i kameral vergi yoxlamaları; 11,2%-i vergi borcları; 2,6%-i vergi qanunvericiliyinin tətbiqi; 2,5%-i vergidən yayınma, nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulması, qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti; 1,9%-i səyyar vergi yoxlamaları, qalanları isə digər məsələlərə bağlı

olub. Bütün müraciətlərə vaxtında baxılıb və 72,9%-i müsbət həll olunub.

Hesabat dövründə vergi orqanları tərəfindən ümumilikdə 2003 vətəndaş qəbul edilib, onlara qanunvericilik çərçivəsində lazımi kömək göstərilib və ya müvafiq izahatlar verilib.

Resurslardan optimal istifadə və vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsində Fransa və İspaniya təcrübəsi öyrənilir

«Resurslardan optimal istifadə edilməsi və vergi ödəyicilərinə keyfiyyətli xidmətlərin göstərilməsində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə dəstək» Tvinning layihəsi çərçivəsində vergilər nazirinin müşaviri Elçin Məmmədovun rəhbərliyi ilə 5 nəfərdən ibarət nümayəndə heyəti Fransa Respublikasına və İspaniya Krallığına səfər etmişdir.

Fransaya səfər zamanı nümayəndə heyətinə Baş Maliyyə Direktoratlığı və Fransa Respublikasının vergi administrasiyası tərəfindən vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, eləcə də Maliyyə Direktoratlığının İctimaiyyət və Əlaqələr Strategiyası Xidmətinin və

Kommunikasiya Mərkəzinin təqdimatları nümayiş etdirilmişdir. Səfər çərçivəsində Azərbaycan nümayəndələri bir sıra görüşlər keçirmiş, İvelin vilayətində və Lil şəhərində yerləşən respublika səviyyəli mərkəzlərdə olmuşlar.

İspaniyaya səfər zamanı isə Azərbaycan nümayəndə heyətinə Krallığın Maliyyə Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Vergi Xidməti Dövlət Agentliyinin Vergi İdarəetməsi Departamenti tərəfindən vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, bu sahədə əsas yanaşmaların, Planlaşdırma və İnstitusional Münasibətlər Xidmətinin könüllü əməkdaşlarının ödəyicilərinə rolunu, İnformasiya texnologiyaları idarəsi ilə Ko-

ordinasiya idarəsi tərəfindən müasir idarəetmənin təşkili; İnformasiya Texnologiyaları Departamentində vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsində tətbiq olunan informasiya texnologiyaları, məlumat bazaları və təhlil sistemləri, habelə Baş Daxili Audit və Kadastı Baş Direktoratlığı tərəfindən həyata keçirilən xidmətlər barədə təqdimatlar nümayiş etdirilmişdir.

Səfərin sonuncu günü Sevilya şəhərində yerləşən İspaniya Vergi Administrasiyasının Regional Direktoratlığına gələn Azərbaycan nümayəndə heyəti burada daimi əsaslarla fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzi və digər strukturlarla tanış olmuşlar.

Maliyyə Sabitliyi Şurasının növbəti iclası

Ölkədə makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə yaradılmış Maliyyə Sabitliyi Şurasının növbəti iclasında «Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi»nin «Maliyyəyə çıxışın asanlaşdırılması» istiqaməti üzrə strateji hədəfin reallaşdırılmasını nə-

İqtisadiyyat Nazirliyi və Dövlət Neft Fondunun nümayəndələrindən təşkil olunmuş işçi qrupu tərəfindən birgə hazırlanıb, həmçinin beynəlxalq maliyyə qurumlarının texniki yardım çərçivəsində hazırladığı sənədlərdən də istifadə edilib.

Tədbirlər Planında kənd təsərrüfatı üzrə maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, bu sahəyə in-

vestisiya qoyuluşlarının təşviqi, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların maliyyə savadlılığının artırılması və s. konkret tədbirlər nəzərdə tutulub. Tədbirlər planının reallaşdırılması kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə və son nəticədə aqrar sahəyə investisiya qoyuluşlarının təşviqinə imkan verəcəkdir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə tapşırıb ki, aparılmış müzakirələrin nəticələri, verilmiş rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla layihənin yekun variantı hazırlansın və Şuranın növbəti müzakirəsinə təqdim edilsin.

Tədbirdə, həmçinin, cari ilin ötən dövründə ölkədə makroiqtisadi vəziyyət, maliyyə sabitliyinin dayanıqlığına dinamikasında müşahidə olunan pozitiv meyillər və digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirlər planının reallaşdırılması kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə və son nəticədə aqrar sahəyə investisiya qoyuluşlarının təşviqinə imkan verəcəkdir

zərərdə tutan prioritetlərə uyğun Tədbirlər Planı müzakirə olunub. Plan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası,

novativ və girovsuz kreditlərin tətbiqi mexanizmlərinin hazırlanması, aqrar sektora təsir edən risklərin idarə olunması, aqrar sığortanın inkişaf etdiril-

Korporativ idarəetmə üzrə təlim-seminar

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İİKTM) dünyanın aparıcı audit şirkətlərindən olan KPMG ilə birgə korporativ idarəetmə üzrə təlim-seminar keçirib. İİKTM-nin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, seminarda korporativ idarəetmənin inkişafı, aktuallığı, standartları və əsas prinsipləri üzrə beynəlxalq təcrübə nəzərdən keçirilib, mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb. Təlim za-

rin idarə olunması sistemləri və dayanıqlı inkişafın təmin olunması barədə məlumat verilib.

Mərkəzin icraçı direktoru Vüsal Qasımlı qeyd edib ki, KPMG-nin nüfuzlu ekspertlərinin iştirakı ilə belə bir seminarda iştirak etmək dövlət qurumları və şirkətlərin nümayəndələrinə imkan verir ki, burada mənimsədikləri yeniliklər vasitəsilə öz işlərini daha da səmərəli və effektiv yerinə yetirsinlər. Bununla

etmə standartlarının tətbiqi istiqamətində müxtəlif sahələrdə geniş əməkdaşlığın aparıldığını təlim iştirakçıları nəzərinə çatdırıb. O, növbəti illərdə də bu istiqamətdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin şirkətin əsas prioritet sahələrindən biri olacağını qeyd edib.

Ödənişsiz təşkil olunan təlim-seminarda İqtisadiyyat Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Dövlət Neft Fondu, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, «İçərişəhər» Dövlət Tarix-Memariq Qoruyucu İdarəsi, Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, «Aztelekom» MMC, Dənizkənarı Bulvar İdarəsi kimi qurumların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak ediblər. Seminarın reallaşması Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 5 sentyabr tarixli «Payların (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin fəaliyyətində səmərəliliyini artırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» sərəncamının tələblərindən irəli gələn tapşırıqların həyata keçirilməsi məqsədi daşıyır.

Özəl və dövlət şirkətlərində korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi istiqamətində müxtəlif sahələrdə geniş əməkdaşlıq həyata keçirilir

manı effektiv korporativ idarəetmənin əsas elementləri, yəni yetkinlik səviyyəsi, müşahidə (direktorlar) şurası və idarə heyətinin səlahiyyətləri ətrafında təhlil olunub, korporativ idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və həyata keçirilməsi məsələləri barədə söhbət aparılıb. Bununla yanaşı, seminar iştirakçılarına daxili audit, daxili nəzarət, risklə-

qurumların xidmətlərindən istifadə edən əhali qruplarının məmnunluğu daha da artacaq.

KPMG Azərbaycan ofisinin idarəçi partnyoru Vüqar Əliyev korporativ idarəetmə prinsiplərinin şirkət üçün əsas strateji istiqamətlərdən biri olduğunu vurğulayaraq, Azərbaycanda özəl və dövlət şirkətlərində korporativ idarə-

lərinin təmiri, 12,6 faizi sənaye, 8,6 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7,1 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 7,1 faizi tikinti, 4,7 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,5 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,1 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 1,6 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 10,8 faizi isə iqtisadiyyatın digər sahələrində məşğul olmuşlar.

2017-ci ilin yanvar-may aylarında ölkə iqtisadiyyatında maddəli çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,3 faiz artaraq 520,1 manat olmuşdur. İqtisadiyyatın mədəniyyət sahəsinə, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, eləcə də tikinti sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı daha yüksək olmuşdur.

Uğurlu karyera üçün ilk addım...

İyulun 11-də Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzində «ASAN könüllüləri»nə sertifikatların təqdim edilməsi mərasimi keçirilib

Tədris Mərkəzinin rəisi Əli Həsənov tədbir iştirakçılarına salamlayaraq bildirib ki, insan resurslarının idarə edilməsi, kadr hazırlığı, ixtisaslandırma, işə qəbul prosesinin şəffaflaşdırılması, peşə etikasına əmələmə səviyyəsinin yüksəldilməsi, idarəetmə sisteminin elektronlaşdırılması nazirliyin qarşıya qoyduğu əsas prioritetlərdəndir. Vergi orqanlarında təşəbbüskar, innovativ yeniliklərə meyilli olan kadrlar hesabına vergi inzibətçiliyinin daha da təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.

Vergilər Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi («ASAN xidmət») arasında səmərəli əməkdaşlığın qurulmasında bəhs edən Əli Həsənov «ASAN könüllüləri» layihəsini bu istiqamətdə ən yaxşı nümunənin inkişafı sahəsində dövlət orqanları və özəl sektorla sıx əməkdaşlığa önəm verir. Bu sahədə «ASAN könüllüləri» hərəkatı xüsusi əhəmiyyət kəsb etməkdədir. Hərəkatın tədris proqramı da çox əhatəli və innovativdir. «Master 1» və «Master 2» qrupları üzrə təsnifləşdirilən tədris proqramı

tirakçılar 3 növ sertifikatdan birini və xasiyyətnamə əldə edirlər.

«Master 2» pilləsi üzrə isə «ASAN könüllüləri»nin peşə bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi məqsədilə onlar öz ixtisas sahələrinə, maraq dairələrinə uyğun olaraq bir neçə ay ərzində müxtəlif dövlət və özəl qurumlarda təcrübə keçir, təlimlərdə iştirak edirlər. Proqramı başa vurmuş iştirakçıların fəaliyyəti ilə bağlı müvafiq qurum tərəfindən rəy verilir və fəaliyyəti məqbul sayılan iştirakçılar sertifikatlarla təltif olunurlar.

Ü.Mehdiyev bildirib ki, Vergilər Nazirliyi ilə uğurlu əməkdaşlıq çərçivəsində «ASAN könüllüləri» vergi orqanlarının fəaliyyəti və iş təcrübəsini öyrənmək imkanını əldə ediblər. Onlar vergi qanunvericiliyi və vergi ödəyicilərinə göstərilən müasir

Vergilər Nazirliyi ilə uğurlu əməkdaşlıq çərçivəsində «ASAN könüllüləri» vergi orqanlarının fəaliyyəti və iş təcrübəsini öyrənmək imkanı əldə ediblər

nə adlandırılıb. Qeyd olunub ki, ötən il iyulun 28-də imzalanmış müqaviləyə əsasən, 2017-ci ilin ilk 6 ayı ərzində «ASAN xidmət» mərkəzlərinə müqavilə əsasında cəlb edilmiş 30 nəfər «ASAN könüllü» dövlət vergi orqanlarında istehsalat təcrübəsi keçib, Azərbaycanda vergi orqanlarının fəaliyyət istiqamətləri ilə yaxından tanış olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədr müavini Ülvi Mehdiyev bildirib ki, «ASAN xidmət» innovasiya və insan resursları

mına əsasən, könüllülərin gələcək fəaliyyətində uğur qazanmaları üçün praktiki biliklərlə təmin edilməsi, maarifləndirilməsi, intellektual inkişafı, istedadlı gənclərin üzə çıxarılması nəzərdə tutulur.

Səkkiz həftə ərzində həyata keçirilən «Master 1» proqramı çərçivəsində könüllülər müxtəlif təlimlərdə iştirak edirlər və praktiki vərdislərə yiyələnirlər. Bununla yanaşı, gənclər arasında komandada iş bacarıqları formalaşdırılır. Proqram çərçivəsində gənclərin fəaliyyəti xüsusi hazırlanmış qaydalara uyğun qiymətləndirilir və yekunda iş-

xidmət çeşidləri ilə yaxından tanış olublar və bu, könüllülərin gələcək karyerasında mühüm rol oynayacaqdır.

Sonra «ASAN könüllüləri»nə Vergilər Nazirliyində istehsalat təcrübəsi keçmələrinə dair sertifikatlar təqdim edilib. Mərasimin sonunda Vergilər Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi arasında gələcək əməkdaşlığa dair Memorandum imzalanıb. Sənədi Tədris Mərkəzinin rəisi Əli Həsənov və Agentliyin sədr müavini Ülvi Mehdiyev imzalayıblar.

Sertifikata layiq görülmüş «ASAN könüllüləri»nin təəssüratları:

Aygün Rəhmanova: «Vergi orqanlarının fəaliyyəti ilə əyani tanışlıq vergi barədə zəngin məlumatlar əldə etmək, bu dövlət orqanının iş prinsiplərini mənimsəmək baxımından çox əlamətdardır. Vergi sistemində qazandığımız təcrübə peşəkara gənc kadrların formalaşması baxımından yaxşı məktəb olmaqla gələcəkdə dövlət qulluğuna qəbul zamanı öz faydasını verə bilər. Könüllülük hərəkatında iştirak edən hər kəsi bu cür layihələrə qoşulmağa dəvət edirəm».

Sərxan İsmiyev: «Bu cür layihələr gənclərə öz istedadlarını üzə çıxarmağa şərait yaradır. Biz nəzəri biliklərə yanaşı, praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnirik. Vergilər Nazirliyinə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm ki, könüllülərə şəxsi keyfiyyətlərinə uyğun karyera qurmağa, gələcəkdə peşəkara müxtəssis kimi formalaşmağa kömək göstərir».

Şərqiyə Məmmədova: «Vergilər Nazirliyi bizə vergi sahəsinə aid hərtərəfli məlumat əldə etmək, təcrübə qaz

anmaq şansı verdi. Bu sertifikat gələcəyə açılan uğur qapısı deməkdir. İnənirəm ki, nə vaxtsa vergi orqanlarında çalışacağam və buna görə, «ASAN könüllüləri» layihəsinin müəlliflərinə və Vergilər Nazirliyinin rəhbərliyinə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm».

Müxəyyam Əşrəfli: «Vergi orqanlarının çox maraqlı və məsuliyyətli iş xüsusiyyətləri var. Onlardan çox şey öyrəndim, xüsusilə də vətəndaşlarla ünsiyyətin, davranışın ən sivil formada qurulduğunu şahidi oldum. Vergi işçiləri ilə bir arada olmaq çox şərəflidir. Bu, həyatımızda uğurlu bir keçidə əla fürsət deməkdir».

Aytac Quliyeva: «ASAN könüllüləri» layihəsində iştirak etməyi uğurlu başlanğıc hesab edirəm. Vergilər Nazirliyində istehsalat təcrübəsi keçmək dövlət orqanlarında idarəetməni mənimsəməkdə çox faydalıdır. Burada vergiyə dair bilik və universal vərdislərə, iş təcrübəsinə yiyələndik. Biz gənclərə dəstək olan hər kəsə minnətdarıq».

Tədris-Metodiki Şuranın iclası keçirilib

Vergilər Nazirliyi yanında Tədris-Metodiki Şuranın (TMS) növbəti iclasında Şuranın sədri, vergilər nazirinin müşaviri, Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamentinin baş direktoru Ələkbər Məmmədov TMS-nin fəaliyyət istiqamətləri barədə məlumat vermişdir. Qeyd etmişdir ki, daimi fəaliyyət göstərən Şura dövlət vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsini və ixtisaslarının artırılmasını, vergi siyasətinə dair elmi tədqiqatların aparılmasının dəstəklənməsini təmin edir. Vergilər Nazirliyinin tədris konsepsiyasına uyğun olaraq təlim, tədris və elmi-tədqiqat işlərinin prioritet istiqamətlərinin müəyyən edilməsi də TMS-nin səlahiyyətinə aiddir: «Şura tədris planlarına rəy verir və onları müəyyən edilmiş qaydada təsdiq üçün vergilər nazirinə təqdim edir. Dinləyicinin peşə hazırlığı soviyyəsinin artırılmasına təsir edə bilən müasir üsulları və texnologiyaların, o cümlədən ye-

mat verərək bildirmişdir ki, dövr ərzində 27-si onlayn olmaqla, təşkil edilmiş 77 təlim və kurslara 2331 nəfər iştirakçı cəlb olunmuşdur. Bildirilmişdir ki, potensiallı kadrları vergi orqanlarına cəlb etmək, onların bilik və bacarıqlarından təyinatı üzrə istifadə etməklə vergi orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyi artırmaq məqsədilə «2017-2019-cu illərdə Azərbaycan Respublikasının dövlət vergi orqanlarında insan resurslarının inkişafı Strategiyası»nın layihəsi hazırlanmışdır: «Layihəyə əsasən, vergi orqanlarının spesifik tələblərinin və kadrların fərdi göstəricilərinin nəzərə alınması, insan resurslarının inkişafına yatırılan investisiyanın yüksək səviyyədə geriyyə döndürün təmin edilməsi, insan resurslarının idarə edilməsi institutlarının qarşılıqlı şəkildə sıx əlaqələndirilməsi, əməkdaşların peşəkarlığının, motivasiyasının və özüninkəşafına həvəsinin artırılması nəzərdə tutulur.

Dövlət vergi orqanlarında fəaliyyət sahələri üzrə bilik və bacarıqların sertifikatlaşdır-

dar Tədbirlər Planı və s. təsdiq edilmişdir. Bildirilmişdir ki, nazirlikdə aparılmış struktur islahatları ilə əlaqədar sertifikatlaşdırılması zəruri hesab edilən yeni sahələr müəyyənləşdirilmişdir. Bu sahələrə aiddir:

- Vergi qanunvericiliyinin icrasına nəzarət;
- Vergi öhdəliklərinin icrasına nəzarət;
- Bəyannamələrin, daxilolmaların və risklərin təhlili;
- Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu;
- Vergi ödəyicilərinin uçotu işlərinin təşkili;
- Vergi cinayətlərinin ibtidai istintaq və təhqiqatı;
- Vergi cinayətlərinin araşdırılması sahəsi üzrə əməliyyat-axtarış fəaliyyəti;
- İqtisadi sahədə mühüm işlər;
- Hüquqi təminat işlərinin təşkili.

2017-ci ilin 6 ayı ərzində e-kitabxanaya

Şura tərəfindən nazirliyin tədris və təlim prosesinin davamlı inkişafının istiqamətləri müəyyən edilir və müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı proqram təminatının təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq strukturlar qarşısında təkliflər irəli sürülür

ni təlim formalarının tətbiq edilməsi istiqamətində işlər görülür. Şura tərəfindən nazirliyin tədris və təlim prosesinin davamlı inkişafının istiqamətləri müəyyən edilir və müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı proqram təminatının təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq strukturlar qarşısında təkliflər irəli sürülür. Şura, həmçinin, tədris-metodiki, elmi və digər vəsaitlərin nəşrinə də kömək göstərir.

Vergilər Nazirliyində 2017-ci ilin ilk 6 ayı ərzində tədris və təlim sahəsində, eləcə də insan resurslarının inkişafı istiqamətində görülmüş işlər barədə çıxış edən İnsan resursları departamentinin Təhsil və inkişaf şöbəsinin rəhbəri Nərim Mirzəyeva yarım il ərzində təşkil edilmiş təlim kursları haqqında məlu-

mat verərək bildirmişdir ki, dövr ərzində 27-si onlayn olmaqla, təşkil edilmiş 77 təlim və kurslara 2331 nəfər iştirakçı cəlb olunmuşdur. Bildirilmişdir ki, potensiallı kadrları vergi orqanlarına cəlb etmək, onların bilik və bacarıqlarından təyinatı üzrə istifadə etməklə vergi orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyi artırmaq məqsədilə «2017-2019-cu illərdə Azərbaycan Respublikasının dövlət vergi orqanlarında insan resurslarının inkişafı Strategiyası»nın layihəsi hazırlanmışdır: «Layihəyə əsasən, vergi orqanlarının spesifik tələblərinin və kadrların fərdi göstəricilərinin nəzərə alınması, insan resurslarının inkişafına yatırılan investisiyanın yüksək səviyyədə geriyyə döndürün təmin edilməsi, insan resurslarının idarə edilməsi institutlarının qarşılıqlı şəkildə sıx əlaqələndirilməsi, əməkdaşların peşəkarlığının, motivasiyasının və özüninkəşafına həvəsinin artırılması nəzərdə tutulur.

daxilolma statistikası barədə də məlumat verən N.Mehdiyev qeyd etmişdir ki, 2016-cı ilin ilk 6 ayı ərzində 9271 daxilolma qeydə alındığı halda, 2017-ci ilin müvafiq dövründə bu göstərici 11.464 təşkil etmişdir.

Sonra Şuranın sədr müavini, Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzinin rəisi Əli Həsənov təlim sahəsində müasir beynəlxalq təcrübə nümunələri və onların Vergilər Nazirliyi çərçivəsində aparılan tədris prosesində tətbiqi imkanları barədə danışmış, IOTA-nın Portuqaliyada keçirilən Vergi üzrə Peşəkar Təlim və İnkişaf Forumu əsasında öyrənilmiş təcrübəni Şura üzvlərinin diqqətinə çatdırmışdır.

Aytən NƏBİYƏVA

Nəzarət tədbirlərinin nəticələri açıqlanıb

Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatası bu ilin 6 ayı ərzində həyata keçirdiyi nəzarət tədbirlərinin nəticələrini açıqlayıb. Palatanın 2017-ci il İş planına əsasən, cari ilin 6 ayı ərzində 31 nəzarət tədbirinin başlanılması və 14 tədbirin nəticələri ilə bağlı kollegiya qərarları qəbul edilib. Nəticələrinə baxılmış nəzarət tədbirlərinin 13-ü audit, 1-i isə analitik təhlil işi olub.

Nəticələri ilə bağlı qərar qəbul olunmuş nəzarət tədbirləri dövlət büdcəsindən ayrılmış xərclərlə yanaşı, büdcədənəkar dövlət fondunun xərclərini və fəaliyyətdən əldə edilmiş vəsaitlər üzrə xərcləri əhatə edib. İki nəzarət tədbiri ilə dövlət büdcəsindən ayrılmış xərclər və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun vəsaitləri, 4 tədbir ilə isə eyni zamanda fəaliyyətdən əldə edilmiş gəlirlər hesabına maliyyələşdirilmiş xərclər audit olunub.

Nəticələri ilə bağlı qərar qəbul edilmiş nəzarət tədbirləri ilə ümumilikdə 605,5 milyon manat vəsait əhatə olunub ki, bunun 402,6 milyon manatı və ya 66,5%-i dövlət büdcəsinin xərcləri, 88,3 milyon manatı və ya 14,6%-i büdcədənəkar dövlət fondlarının vəsaitləri, 114,6 milyon manatı və ya 18,9%-i isə fəaliyyətdən əldə edilmiş vəsaitlər üzrədir. Nəzarət tədbirləri əhatə edilən dövlət büdcəsi vəsaitlərinin 0,4%-i 2014-cü ildə, 48,1%-i 2015-ci ildə və 51,5%-i 2016-cı ildə icra edilmiş xərclər üzrə olub.

Əvvəlki illərdən fərqli olaraq, 2017-ci ilin birinci yarısında nəzarət fəaliyyəti ilə əhatə olunmuş vəsaitin dövlət büdcəsinin funksional bölmələri üzrə strukturu daha çox vəsaitin «İqtisadi fəaliyyət» bölməsi üzrə (24,8%) əhatə olunduğunu göstərir. Hesabat dövründə əhatə edilmiş vəsaitin 85,1%-i dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş, 14,9%-i isə büdcənin yerli xərcləri üzrə olub. Nəzarət tədbirlərinin əhatə etdiyi dövlət büdcəsi vəsaitlərinin 36,2%-i mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və onların tabeli qurumları, 16,0%-i ali təhsil və elm müəssisələri, 47,8%-i isə digər dövlət qurumları tərəfindən icra edilib. Hesabat dövründə nəticələri ilə bağlı qərar qəbul edilmiş tədbirlər üzrə müvafiq zəruri addımların atılması məqsədilə 24 quruma kollegiya qərarının surəti, 5 quruma isə təqdimat göndərilib.

Hesablama Palatası tərəfindən əvvəlki illərdə başa çatdırılmış auditlərin və 2017-ci ilin altı ayı ərzində nəticələri ilə bağlı qərar qəbul edilmiş tədbirlərin nəticəsi olaraq, ümumilikdə 4762,8 min manat, 13,4 min ABŞ dolları məbləğində vəsaitin dövlət büdcəsinə, 122,6 min manat məbləğində vəsaitin isə büdcədənəkar dövlət fondunun büdcəsinə bərpası təmin edilib.

Nəzarət tədbirlərinin nəticəsində 39 vəzifəli şəxslə bağlı intizam-tənbeh tədbirinin tətbiq edildiyi barədə məlumatlar Hesablama Palatasına daxil olub.

Innovasiyaların İxracı Konsorsiumu yaradılıb

Innovasiyalar sahəsində ixtisaslaşmış 10 şirkət («Sınam», «Ultron», «Best Solution», «Neuron», «İdrak», «Cybernet», «Bestcomp, Group», «Goldenpay», «R.I.S.K Company», Innovasiyalar Mərkəzi) arasında «Azərbaycan İnnovasiyaların İxracı Konsorsiumu»nun yaradılması ilə bağlı əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondunun icraçı direktoru Elçin Zeynalov təqdimat mərasimində bildirib ki, son illər Azərbaycanda informasiya texnologiyaları və rəqəmsal iqtisadiyyatın formalaşması üçün mühüm addımlar atılır. Yeni yaradılan konsorsiumun məqsədi ölkədə innovasiyalar sahəsində fəaliyyətin əlaqələndirilməsi, biznes mühitinin əlverişliliyinin, investisiyanın cəlb edilməsi və sahibkarlıq fəaliyyətinə dəstəyin artırılmasıdır. Qurum Azərbaycanın innovasiyalar sahəsində ixtisaslaşmış şirkətlərinin mənafeələrini qoruyacaq və onları beynəlxalq bazarda təmsil edəcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri İnam Kərimov bildirib ki, hazırkı inkişaf dövründə ölkəmizin əsas hədəfləri çoxşaxəli, innovasiya yönümlü iqtisadiyyatın formalaşdırılması, qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin edilməsi və beynəlxalq ix-

rac və rəqabət imkanlarının genişləndirilməsindən ibarətdir. Son illər dövlət idarəetməsi sahəsində genişmiqyaslı islahatların nəticəsi olaraq, beynəlxalq səviyyədə nümunəvi modellər tətbiq edilib və «ASAN xidmət» bunun ən yaxşı nümunəsidir. «ASAN xidmət»in məqsədlərindən biri məhz innovativ yeniliklərin dövlət xidmətlərinə tətbiq edilməsidir. Bu istiqamətdə dövlət xidmətlərinin elektronlaşdırılması, «ASAN ödəniş» sistemi, «ASAN Viza» və digər xidmət çeşidləri innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsinə göstərir. Qeyd olunub ki, yeni yaradılan konsorsium ölkəmizin beynəlxalq bazarda rolunun artırılmasında da əlverişli rol oynayacaq, beynəlxalq reytinglərdə Azərbaycanın mövqeyinin daha da yaxşılaşması, intellektual, innovativ və rəqabət-qabiliyyətli potensialın formalaşdırılması, beynəlxalq ixrac imkanlarının gücləndirilməsi, dünyada intellektual brend kimi tanınan «ASAN xidmət» təcrübəsinin və respublikamızın intellektual məhsullarının beynəlxalq bazara inteqrasiyasına töhfə verəcək.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru Vüsal Qasımlı isə vurğulayıb ki, innovativ iqtisadiyyatı quruculuğu əsas hədəflərdəndir. Qeyri-neft sektorunun və sənayenin inkişafını nəzərdə tutan proqramlar və bu istiqamətdə həyata keçirilən mü-

hüm tədbirlər innovasiyalara və qabaqcıl texnologiyalara əsaslanan müəssisələrin yaradılmasına gətirib çıxarır. Sənaye texnologiyaları parklarının və məhəllələrinin, biznes inkubatorlarının, innovasiya mərkəzlərinin, aqrar parkların, xüsusi iqtisadi zonaların və digər modellərin tətbiqi Azərbaycanda innovasiya yönümlü istehsalın genişlənməsinə imkan yaradır. Dövlət rəqabət qabiliyyətli innovativ məhsulların ixracının səmərəliliyini artırmaq üçün əlverişli investisiya və ixrac rejimini təmin edib. Bu sahədə səmərəli fəaliyyət göstərən «Azexport» portalı və «Azərbaycan Rəqəmsal Ticarət Qovşağı» «Azərbaycan İnnovasiyaların İxracı Konsorsiumu»na daxil olan şirkətlərin məhsullarının ixracına da öz dəstəyini göstərəcəklər.

«BestComp Group» şirkətinin və «Azərbaycan İnnovasiyaların İxracı Konsorsiumu»nun Müşahidə Şurasının sədri Rauf Həsənov qeyd edib ki, respublikamızda istehsal olunan intellektual məhsulların digər ölkələrin məhsullarından heç də geri qalmır, innovasiyaların təşviqi yolu ilə bu prosesi daha da sürətləndirmək mümkündür. Konsorsiumun yaradılması Azərbaycan şirkətlərinin dünya bazarına çıxışını asanlaşdıracaq, rəqabətə davamlı məhsulların istehsalına əlavə imkanlar yaradacaq.

ELBRUS

Səmərəli vergi sistemi əlverişli biznes mühitinin əsasıdır

Bu gün Azərbaycanda sahibkarlıq fəaliyyətinə başlamaq, biznes qurmaq üçün heç bir məhdudiyət yoxdur. Əksinə, hər il biznesə başlama prosedurları sadələşdirilir, iş adamlarına, vergi ödəyicilərinə yeni-yeni şərtlər qurmaq üçün imkanlar yaradılır. Biznesə başlama ilə bağlı prosedurlar 15-dən 2-yə, sərf olunan vaxt isə 30 gündən 2 günə endirilib. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar 2017-ci, yerli müəssisələr isə 2012-ci ildən elektron qaydada qeydiyyatdan keçib fəaliyyətə başlaya bilər. Sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər yaşadıkları yer üzrə vergi orqanlarına Vergilər Nazirliyinin internet səhifəsinin «Bir pəncərə» bölməsinin «Lazımı sənəd-

Yeni strateji siyasət şəffaflığı artırmaq, vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında qarşılıqlı inamı gücləndirmək, eləcə də davamlı iqtisadi inkişafın təşviqində vergi potensialını müəyyən etmək üçün vergi sistemi və inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi sahəsində islahatların davam etdirilməsini nəzərdə tutur

lən»in «Ərizə və arayış formaları» hissəsində yerləşdirilən «Fiziki şəxsin vergi uçotu haqqında ərizə» verməklə vergi ödəyicisi kimi uçota alınır. Hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini fiziki şəxs kimi həyata keçirmək istəyən əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər isə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən verilən vəsiqə əsasında vergi orqanlarında vergi ödəyicisi kimi uçota alınır. Vergi orqanı fiziki şəxsin vergi ödəyicisi kimi uçotunu sənədlər daxil olduğu gündən sonrakı 2 gün müddətində ödənişsiz həyata keçirir və vergi ödəyicisinə müvafiq şəhadətnamə verir.

Bundan əlavə, vətəndaşlar vergi orqanlarında elektron formada uçota almaq üçün Vergilər Nazirliyinin internet səhifəsinin «E-xidmətlər» bölməsindən də istifadə edərkən dövlət qeydiyyatına alma bilirlər. Uçota almaq üçün təqdim edilən ərizəyə fəaliyyətin yerinə yetiriləcəyi ünvanı təsdiq edən sənədin (mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənəd, icarə müqaviləsinin və qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər sənədin) surəti əlavə edilir. Onu da xatırladaq ki, uçota alınma, yenidən uçota alınma, uçotdan çıxarılma ödənişsiz həyata keçirilir. Ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə «Sahibkarlıq sahəsində aparılan yox-

lamaların dayandırılması haqqında» Qanunun Milli Məclis tərəfindən qəbul edilməsi sahibkarların fəaliyyətinə mane olan subyektiv amillərin aradan qaldırılmasına şərait yaratmışdır. Qanunda vergi yoxlamalarının dayandırılması və ya ləğv olunması nəzərdə tutulmasa da, Vergilər Nazirliyi yoxlamaların azaldılması ilə bağlı qərar qəbul edib və vergilər nazirinin müvafiq əmri ilə illik dövrüyyəsi 120 min manatdan aşağı olan sahibkarlıq subyektlərində səyyar vergi yoxlamaları və bir çox vergi nəzarəti tədbirlərinin keçirilməsi müvəqqəti olaraq dayandırılıb.

Artıq kiçik və orta bizneslə məşğul olan vergi ödəyicilərinə münasibətdə vergi orqanları nəzarətdən çox əməkdaşlığa üstünlük verirlər. Vergi Məcəlləsində konkret peşə adları qeyd olunan kiçik vergi ödəyicilərinin də işi xeyli yüngülləşdirilib. Onlar, ümumiyyətlə, vergi bəyannamələri təqdim etmədən, kiçik və sabit məbləğdə vergi ödəyərkən sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz almaqla öhdəliklərini yerinə yetirirlər. Bu dəyişikliklər fərdi qaydada fəaliyyət göstərən aşağı gəlirli fiziki şəxslərin vergi və inzibatı yükünün azaldılmasına xidmət etməklə yanaşı, kiçik sahibkarlıqla məşğul olmaq istəyənlərin də sayı-

nın artmasına tökan verir.

«Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyatın perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi»ndə əlverişli biznes mühitinin inkişaf etdirilməsi və səmərəli vergi sisteminin təşviqi başlıca məqsəd kimi müəyyən edilmişdir. Yeni strateji siyasət şəffaflığı artırmaq, vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında qarşılıqlı inamı gücləndirmək, eləcə də davamlı iqtisadi inkişafın təşviqində vergi potensialını müəyyən etmək üçün vergi sistemi və inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi sahəsində islahatların davam etdirilməsini nəzərdə tutur. Bu hədəflərə doğru irəliləməklə məqsədilə digər ölkələrdə şirkətlərin vergi yükü və bütün əməliyyatları üçün dəyər zənciri boyunca vergilər nəzərə alınaraq, ədalətli vergi səviyyəsi qiymətləndiriləcək. Sahibkarlıq subyektlərinə lazım olan maliyyə öhdəliyinin proqnozlaşdırılması üçün ölkənin vergi öhdəliklərinin aydın müəyyənləşdirilməsi və proqnozlaşdırılması sahəsində mümkün islahatlar təhlil ediləcək. İslahatlar çərçivəsində sahibkarlıq subyektlərinin rəsmi qeydiyyatını təşviq etmək və vergi bazasını genişləndirmək məqsədilə vergi əməliyyatları xərclərinin azaldılması təşəbbüsləri nəzərdə keçiriləcək.

Rəşad SADIQOV

Yeni qanun layihəsinin vergi daxilolmalarında rolu

Dünya Bankı siqaretə vergi yükünün artırılmasının, yaxud bütün məhsullarına xüsusi verginin tətbiqi ilə bağlı təkliflə çıxış edib. Bakıda keçirilən bütün məhsullarına vergi tətbiqinə dair seminarla Dünya Bankının koordinatoru Patrisio Markez bildirib ki, bu, büdcə daxilolmalarında mühüm artıma səbəb ola bilər. Qeyd olunan sahədə bir sıra ölkələrin təcrübəsinə xatırladın müəssisə vuruşulayib ki, vergi tətbiqi nəticəsində bütün məhsullarından Filippin büdcəsinə il ərzində 4 milyard dollar, ABŞ-in federal büdcəsinə isə 15 milyard dollar vəsait daxil olub.

P.Markez fikrincə, vergi tətbiqi siqaret istehsalı ilə məşğul olan şirkətlərin marağına uyğun olmadığından, onlar müxtəlif təbliğat vasitələrilə bu sahədə qaçaqmalçılığın artacağına əsaslandırılmağa çalışırlar: «Amma onların bu təbliğatı əsaslı deyil və vergi-gömrük administrasiyalarının güclü nəzarəti sayəsində qaçaqmalçılıq hallarının qarşısını almaq mümkündür. Bu gün istehsal olunan siqaret məhsulları ən müasir texnologiyalarla hazırlanır ki, bu da istehsalın ucuz başa gəlməsinə imkan verir. Eyni zamanda, müasir texnologiyalar vasitəsilə siqaretin istehsalı, idxalı

və satışı sahəsində nəzarəti təmin etmək mümkündür».

P.Markez Azərbaycanda bütün bazarın tənzimlənməsi ilə bağlı bəzi tədbirlərin görülməsinin vacibliyinə də toxunub. Qeyd edib ki, bu sahəyə nəzarətlə bağlı Vergilər Nazirliyi tərəfindən hökumətə təqdim olunmuş yeni qanun layihəsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qanunun qəbul edilməsi bütün malların idxalında yeniliklərə səbəb olacaq: ölkəyə gətirilən siqaretlərə elektron möhürün vurulacağı ki, bu da məhsulların saxta olub-olmadığını müəyyənləşdirməkdə mühüm rol oynayacaq.

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samira Musayeva

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar departamentinin baş direktoru vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Elektron qaydada ödənilən vəsaitdən ƏDV-nin tutulması

Xaricdə təhsil alan tələbənin yataqxana xərcləri ilə bağlı elektron qaydada ödənilən vəsaitdən bank tərəfindən ƏDV tutulmalıdır?

«Elektron ticarət haqqında» Azərbaycan Respublikasının 10 may 2005-ci il tarixli 908-IIQ nömrəli Qanununun 1.0.1-ci maddəsinə əsasən, informasiya sistemlərdən istifadə edilməklə malların alqı-satqısı, xidmətlərin göstərilməsi və işlərin görülməsi (o cümlədən internet vasitəsilə elektron kitabların, musiqinin, audio-video materialların, grafik təsvirlərin, virtual oyunların, proqram təminatlarının yüklənməsi, reklamların yerləşdirilməsi, digər analogi iş və xidmətlər) üzrə həyata keçirilən fəaliyyət elektron ticarət hesab olunur.

dələrində adı çəkilən vergi agenti üçün xidmət göstərsə və ya iş görürsə (o cümlədən elektron ticarət qaydasında Azərbaycan Respublikasının hüquqlarından kənarda otel xidmətlərinin və aviabiletlərin sifarişini, virtual oyunların sifarişini, işlərin görülməsi və ya xidmətlərin göstərilməsi) bu maddəyə uyğun olaraq vergiyə cəlb olunur.

Qeyd olunanlara əsasən:

Azərbaycan Respublikasının hüquqlarından kənarda yerləşən tələbə yataxanasının xərclərinin elektron şəkildə ödənilməsi elektron ticarət qaydasında həyata keçirilən iş və xidmətlər hesab edilmiş və həmin ödənişlərdən banklar tərəfindən ƏDV tutulmur.

İxrac təşviqi prosedurları sadələşdirilir

Milli istehsalı və ixracı stimullaşdırmaq, ixracatçıları yeni bazarlara həvəsləndirmək üçün əlavə tədbirlər görülməlidir.

2017-ci ilin birinci yarısında qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə məşğul olan sahibkarlara dövlət tərəfindən 1,3 milyon manat həcmində ixrac təşviqi vəsaiti ödənilib. İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahil Babayev bildirib ki, hazırda ixrac təşviqi samil olunan malların siyahısına bal, xurma, nar, qovrulmuş fındıq kimi kənd təsərrüfatı məhsulları, qurudulmuş meyvələr, konservləşdirilmiş meyvə-tərəvəz, mürəbbə və cəmlər, turşular, spirtli içkilər və şərab, mineral sular və şirələr, unlu qənnadı məmulatları, habelə dəri məmulatları, ipək parçalar və xaçalar kimi digər məhsullar daxildir. Həmin məhsulların növbədən asılı olaraq, sahibkarlara ixrac etdikləri qeyri-neft məhsullarının gömrük dəyərinin 3 faizdən 6 faizədək büdcə vəsaitləri hesabına ixrac təşviqi ödənilir.

Bu ildən etibarən sahibkarlar tərəfindən ixrac təşviqi mexanizminə böyük maraq göstərilməkdədir və onların ixracqabiliyyəti yeni məhsullar istehsal etmələri nəzərə alınaraq, yaxın günlərdə ixrac potensialı yüksək olan digər məhsullara da təşviq sənədinin verilməsi planlaşdırılır. Ümumilikdə, ilin sonuna kimi qeyri-neft məhsulları ixracatçılarına 10 milyon manata yaxın ixrac təşviqinin ödənilməsi nəzərdə tutulub.

2017-ci il ərzində qeyri-neft ixracını həvəsləndirən əlavə tədbirlərin görülməsi istiqamətində işlər aparıldığını deyən Sahil Məmmədov bildirib ki, müvafiq iqtisadi qurumlarla birgə sahibkarlara təşviqlə bağlı dəstəyin göstərilməsi üçün tədbirlər planı hazırlanacaq. Dövlət başçısının imzaladığı «Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haq-

qında» müvafiq fərmana uyğun olaraq, təşviq sənədinin verilməsi müddətinin azaldılması və prosedurların daha da asanlaşdırılması nəzərdə tutulur. Məqsəd ixrac təşviqi siyasətini gücləndirməklə milli istehsalı və ixracı stimullaşdırmaq, milli ixracatçıları yeni bazarlara çıxmağa həvəsləndirməkdir.

Təşviq sənədinin verilməsi prosesinin sadələşdirilməsi də nəzərdə tutulan əsas məsələlərdəndir. Hazırkı prosedurlara əsasən, sahibkarların təqdim etdikləri biznesplanı qeydiyyata alındığı tarixdən ən gec 7 iş günü müddətində baxılır və tələb olunan tələblərə uyğun olduqda təsdiqedicə sənəd sahibkara təqdim olunur. İqtisadiy-

at Nazirliyi sənəd barədə məlumatları 3 iş günü müddətində Vergilər Nazirliyinə və Dövlət Gömrük Komitəsinə təqdim edir. Sahibkarın təqdim etdiyi ərizədə və ona əlavə olunmuş sənədlərdə göstərilən məlumatlar tələblərə cavab vermədikdə, habelə onlarda aradan qaldırılması mümkün olmayan çatışmazlıq aşkar edildikdə təsdiqedicə sənədin verilməsindən imtina olunur

həri, ikinci regiona Bakıtrafi qəsəbələr və Abşeron rayonu, üçüncü regiona Sumqayıt və Gəncə şəhərləri, dördüncü regiona 1, 2, 3 və 5-ci regionlara aid edilməyən şəhər və rayonlar, beşinci regiona Naçıxan Muxtar Respublikası, Füzuli, Xocavənd, Ağdam, Tərtər, Ağcabədi, Naftalan, Goranboy, Göygöl, Gədəbəy, Daşkəsən, Qazax, Tovuz, Ağstafa, Lerik, Yardımlı, Balakən, Qusar rayonları daxil edilib. Birinci regiondan beşinci regiona doğru iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tələb olunan investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı məbləğlər azalır. Məsələn, Bakıda in-

vestisiya təşviqi sənədinin alınması üçün minimum 5 milyon, Bakıtrafi qəsəbələr və Abşeron rayonu minimum 3 milyon manat investisiyanın qoyulması tələb edilirsə, 5-ci region üzrə bu tələb 500 min manat həcmindədir.

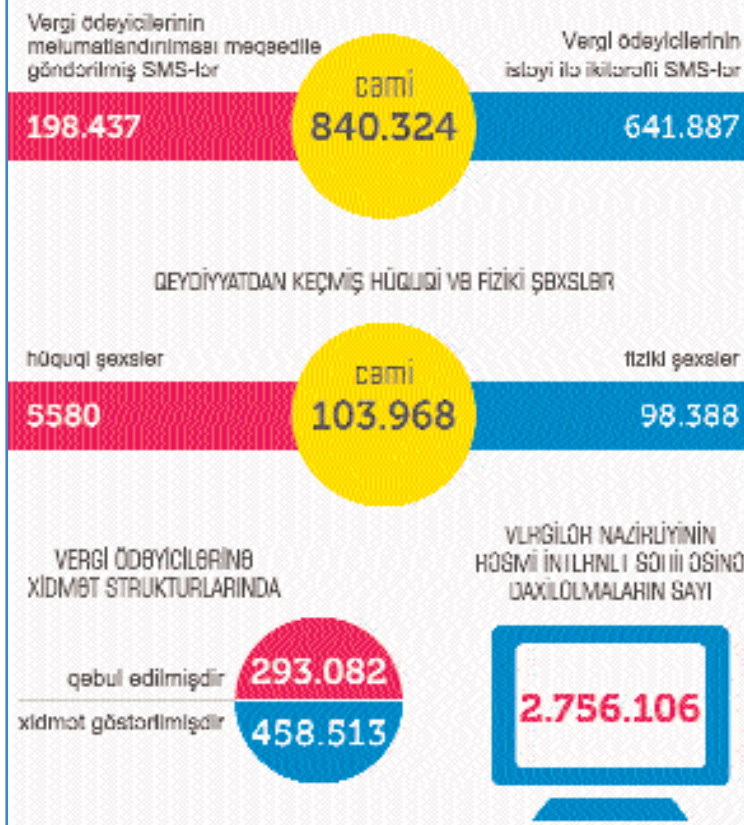
Fəaliyyət göstərdikləri regionlardan asılı olmayaraq, investisiya təşviqi sənədi almış bütün sahibkarların əldə etdikləri mənfəətin 50%-i 7 il müddətinə gəlir və ya mənfəət vergisindən azad edilir. Həmçinin, sənədi almış hüquqi şəxslər və fərdi sahibkar tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedicə sənədi əsasında texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı bu sənədi əldə edənlər üçün 7 il müddətinə ƏDV-dən azad olunub. Bundan başqa, hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar müvafiq omlaka görə 7 il müddətinə əmlak vergisi, mülkiyyətində olan torpaq sahələrinə görə isə 7 il müddətinə torpaq vergisi ödəməkdən azad ediləblər. Eyni zamanda, onlar texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalına görə 7 il müddətinə gömrük rüsumlarından azaddırlar.

Bu sahəyə nəzarətin daha da artırılması, sənədin verilməsi prosesində operativliyin, çevikliyin, əhatəliliyin və şəffaflığın gücləndirilməsi də əsas prinsiplər kimi müəyyənləşdirilib. Bununla yanaşı, ölkəmizin investisiya imicinin formalaşdırılması, yerli və xarici investorlara müxtəlif keyfiyyətli xidmətlər göstərilməsi, investitorların cəlb edilməsi məqsədilə onlarla danışıqların aparılması, investisiya və ixrac imkanları üzrə məlumat bazasının yaradılması əsas hədəflərdəndir.

E.CƏFƏRLİ

2017-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində

Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən canlı əlaqə zamanı 121.035 sual cavablandırılmışdır

İxracın genişləndirilməsi istiqamətində fəal iş aparılır

Ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində həyata keçirilən islahatlar, iqtisadiyyatın diversifikasiyası, özəl sektorun gücləndirilməsi, rəqabətədavamlı qeyri-neft məhsullarının istehsalı, ixracatçılara yaradılmış əlverişli şərait, ixracın genişləndirilməsi, xarici ölkələrə təşkil edilən ixrac missiyaları, «Made in Azerbaijan» brendinin və xarici investisiyaların təşviqi istiqamətində işlər intensiv xarakter alıb. Görülən tədbirlər nəticəsində 2017-ci ilin ilk 5 ayında qeyri-neft ixracı 22 faiz artıb. Bu dövr ərzində «Made in Azerbaijan» brendinin təşviqi ilə bağlı Çin, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, Almaniya, Əfqanıstana, Pakistana, Qətərə, Qazaxıstana 8 ixrac missiyası həyata keçirilib, yerli məhsullarımız vahid ölkə stendləri ilə beynəlxalq sərgilərdə nümayiş olunub. Bu ilin sonuna kimi Azərbaycan ixracatçılarına daha bir neçə beynəlxalq sərgidə iştirakı nəzərdə tutulur.

İxrac bazarlarında ölkəmizin və yerli ixracatçıların iqtisadi-ticarət maraqlarının daha dolğun qorunması və təmsil edilməsi məqsədilə səfirlik və konsulluqlarda ticarət nümayəndələri təyin edilib. Artıq Azərbaycanın 3 ölkədə - Rusiya, Çin və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində ticarət nümayəndələri təyin olunub. Bu ilin mayında Belarusda Azərbaycan Ticarət Evi yaradılıb. İxracın genişləndirilməsi məqsədilə Qazaxıstanın Aktau şəhərində Azərbaycanın logistika mərkəzi fəaliyyət göstərir. Bunlarla yanaşı, qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılması məqsədilə ixrac olunan yerli məhsullar üçün ixrac təşviqi ödənilir. Bu ilin ötən 6 ayı ərzində sahibkarlara 1,3 milyon manat həcmində ixrac təşviqi ödənilib.

AZPROMO-nun rəhbəri Rüşət Məmmədov Azərbaycanda ixracatçılara yaradılmış əlverişli dəstək mexanizmlərindən bəhs edərək bildirib ki, İxracatçılar Klubunun keçirdiyi görüşlər və seminarlar qeyri-neft ixracının genişləndirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli rol oynayır. O, ixracatçılarımızı Avropa İttifaqının təşkil etdiyi «Şərq Tərəfdaşlığı: Ticarətə hazır ol» layihəsində fəal iştirak etməyə dəvət edib.

RƏŞAD

İqtisadi artım vəsait qoyuluşu tələb edir

Hesablamalara görə, bu ilin yanvar-may ayları ərzində ölkəmizin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 5671,7 milyon manat vəsait yönəldilib. İqtisadiyyat Nazirliyinin 2017-ci il və sonrakı 3 il üçün hazırladığı ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəricilərinə əsasən, bu il ərzində əsas kapitala yönəldiləcək investisiyaların həcmi 15,3 milyard manat nəzərdə tutulub. Cari ildə iqtisadiyyata yönəldilən investisiyaların 39,6%-ni daxili, 60,4%-ni isə xarici mənbələr təşkil etməlidir. Ümumi investisiyanın 5,6 milyard manatının qeyri-neft, 9,7 milyard manatının isə neft sektoruna yatırılacağı gözlənilir.

Dövlət Statistika Komitəsinin aylıq hesabatına əsasən, bu ilin ilk 5 ayı ərzində əsas kapitala yönəldilən 5 milyard 671,7 milyon manat vəsaitin 3 milyard 663,5 milyon manatı neft, 2 milyard 8,2 milyard

yonu isə qeyri-neft sektoruna, ümumi sərmayənin 73,1%-i bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunub. Burada diqqəti çəkən məqam budur ki, ölkədə hələ də investisiyaların böyük qismi neft sektorunun payına düşür. Qoyulan vəsaitin 82,9 %-i istehsal obyektlərinin, 11,9 %-i xidmət, 5,2 %-i isə ümumi sahəsi 630 min kvadratmetrə yaxın olan yaşayış evlərinin payına düşüb.

İqtisadçı Pərviz Heydərovun açıqlamasına görə, bu gün investisiya strategiyasında əsas hədəf iqtisadiyyatda, xüsusən də qeyri-neft sektorunda xarici investisiyaların artması və əhatə dairəsinin genişlənməsidir: «Azərbaycanda investisiyaların qeyri-neft sektoruna yönəldilməsi üçün gözəl zəmin var. Son vaxtlar qeyri-neft sektorunda da daxili və xarici sərmayə qoyulur. Bununla belə, bu sektora daha çox xarici sərmayə cəlb etməyə çalışmalıyıq. Hazırda müxtəlif xarici iqtisadi və maliyyə qurumları Azər-

baycanda makroiqtisadi göstəricilərin artımı ilə bağlı proqnozlar irəli sürürlər. Əlbəttə, bunlar təxmini xarakter daşıyır. Fakt budur ki, ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsalının səviyyəsi yüksəldilməlidir. 2017-ci ilin yanvar-aprel ayları ərzində ölkəmizdə 20 milyard 139,8 milyon manatlıq ÜDM istehsal edilmişdir ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,2% azdır. Azalmaya təsir edən əsas amilin sonayenin neft hasilatı və emalı sahələrində istehsalın aşağı düşməsidir. Qeyri-neft bölməsində istehsal olunan əlavə dəyər isə əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 1,9% artmışdır.

2017-ci ilin ilk beş ayının göstəricilərinə əsasən, ölkədə 25 milyard 338,7 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmişdir. Bu onu göstərir ki, iqtisadiyyatda 2 il dir ardıcıl davam edən geriləmə prosesi artıq dayanıb və sabitləşmə müşahidə edilir. Bununla belə, makroiqtisadi göstəricilərdə möh-

kəm dayanıqlıq əldə etmək üçün hələ xeyli yol getmək lazımdır. Bunun üçün, ilk növbədə, ölkənin neftdən kənar ixrac potensialından maksimum istifadə etməklə qeyri-neft sektoruna əlavə investisiya qoyuluşlarını təmin etməliyə.

Ekspertin fikrincə, istehsalda dayanıqlıq əldə etmək və xarici bazarların təsirlərindən yaxa qurtarmaq lazımdır. Bunun üçün mənatın dəyəri möhkəm təmələ söykənməlidir: «Investisiya «su axınına» bənzərən amildir, yəni hansı istiqamətdə hərəkət etmək və özünə yer tapmaq imkanı əldə edərsə, dərhal oraya doğru hərəkət edəcəkdir. Bu mənada, əsas kapitala vəsait qoyuluşunun əsas etibarilə istehsalı, xüsusən də qeyri-neft sektoruna aid istehsal obyektlərinə axmasına şərait yaradılmalıdır. Bu, ümumi investisiya həcminin azalması prosesinin də neqativ təsirlərini aradan qaldıracaqdır.»

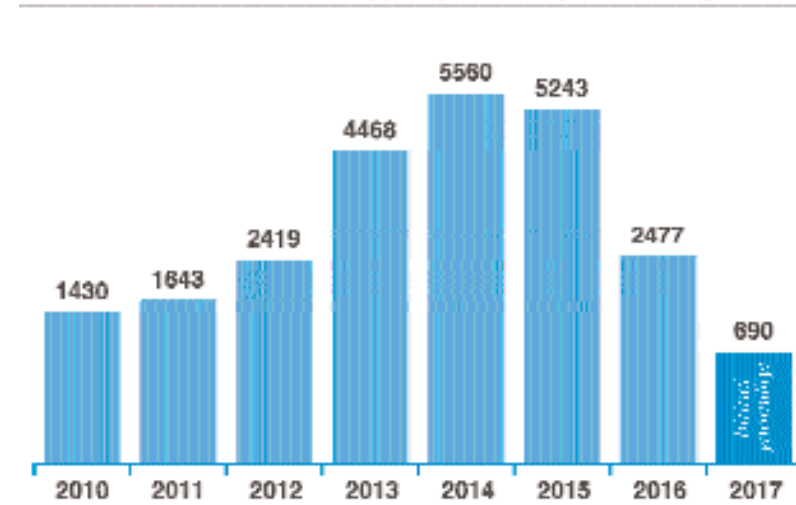
FƏXRİYYƏ

Sahibkarlığa dəstək tədbirləri davam etdirilir

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyini həyata keçirən Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun (SKMF) güzəştli kreditləri hesabına ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının prioritet istiqamətləri üzrə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi davam edir. Xüsusilə kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin inkişafında mühüm təsirə malik olan güzəştli kreditlərdən ötlük və südlük istiqamətli cins iri buynuzlu heyvandarlıq komplekslərinin, logistika və yaşıl market mərkəzlərinin, aqroparkların, müasir tələblərə cavab verən meyvə-tərəvəz məhsullarının emalı müəssisələrinin, iri fermer təsərrüfatlarının, qarışıq yem istehsalı müəssisələrinin, müasir istixana komplekslərinin, intensiv bağıçılıq və ya tingçilik təsərrüfatlarının, müasir çörək istehsalı müəssisələrinin, digər sənaye müəssisələrinin yaradılması və kiçik sahibkarlığın inkişafı məqsədləri üçün istifadə edilir.

Bu ilin birinci yarımilliyi ərzində SKMF tərəfindən 690 sahibkar-

SKMF tərəfindən maliyyələşdirilən layihələrin sayı

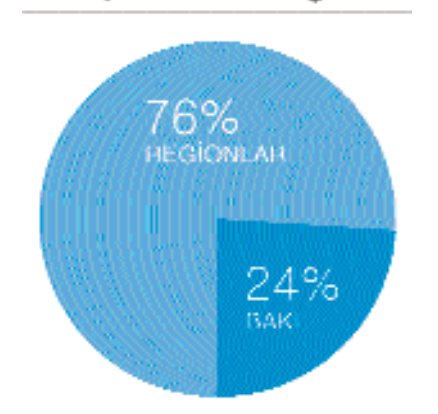

ra 63,3 milyon manat həcmində güzəştli kredit verilib, həmin vəsaitin 76%-i regionların, 24%-i isə Bakı qəsəbələrində payına düşür. Bu investisiya layihələrinin reallaşdırılması 2300-dən çox yeni iş yerinin yaradılmasına imkan verir.

Fondun vəsaitlərinin istifadə qaydalarına əsasən, müvəkkil kredit təşkilatları ildə iki dəfədən az olmayaraq sahibkarlara təqdim olunan vəsaitlərin hər bir sahibkarlıq

subyekti tərəfindən investisiya layihəsi üzrə istifadə edilməsinin monitorinqini aparır və bu barədə SKMF-yə hesabat verirlər. Monitorinq zamanı güzəştli kredit vəsaitinin təyinatı üzrə istifadə edilməməsi halları aşkar edildikdə, müvəkkil kredit təşkilatı güzəştli kreditin və hesablanmış faiz borcunun vaxtından əvvəl ödənilməsinə sahibkarlıq subyektlərindən tələb edə bilər. Həmçinin, vəsaitlərin təyi-

2017-ci ilin 1-ci yarımilliyi ərzində verilən güzəştli kreditlərin respublika üzrə bölgüsü

nati üzrə istifadəsinə nəzarət etmək məqsədilə Fond maliyyələşdirdiyi sahibkarlıq subyektlərində müstəqil monitorinqlər aparırlar. Əgər monitorinq zamanı güzəştli kredit vəsaitinin təyinatı üzrə istifadə edilməməsi faktı aşkar edilərsə, həmin sahibkarlıq subyektinə verilmiş güzəştli kredit və faiz borcu bütövlükdə Fondun hesabına köçürülür.

AYTƏN

Elektron İpoteka Sistemi fəaliyyətə başlayacaq

«Elektron İpoteka sistemi» (EİS) müvafiq beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla yaradılmışdır. Bu sistemin tətbiqinin məqsədi əhalinin ipoteka kreditləri ala bilmək imkanlarının sadələşdirilməsi, ipoteka kreditindən yararlanmaq istəyən şəxslər üçün bərabər şərait yaradılması, müraciətlərə baxılma zamanı şəffaflığın və operativliyin təmin edilməsidir. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının imkanlarından faydalanaraq tələb olunan sənədləri real vaxt rejimində əldə etməyə imkan verən sistem vaxta və xərclərə qənaət olunmasını, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin və səmərəliliyinin artırılmasını təmin edəcək.

«Azərbaycan İpoteka Fondu» ASC-dən (AİF) bildirilib ki, «Elektron ipoteka» sisteminin «Elektron hökumət portalı»na inteqrasiya prosesi artıq başa çatmışdır. Avqust ayının 1-dən etibarən sistem «Elektron hökumət porta-

lının real vaxt rejimində əhalinin istifadəsinə verilməkdir. Bundan sonra Fondun vəsaiti hesabına verilən ipoteka kreditindən yararlanmaq istəyən hər bir şəxs birbaşa internet vasitəsilə onlayn rejimə portala daxil olaraq (www.e-gov.az)

Avqust ayının 1-dən etibarən sistem «Elektron hökumət portalı»nın real vaxt rejimində əhalinin istifadəsinə verilməkdir

müvafiq qaydada ipoteka kreditinin alınması üçün müraciət edə biləcəkdir.

İpoteka krediti almaq istəyən şəxslər elektron sistemə gücləndirilmiş elektron imza sertifikatı və ya sistemin operatoru olan AİF tərəfindən verilmiş kod-parol ilə daxil ola biləcəklər. Elektron imza sertifikatı və ya kod-parolu olan şəxslər istisna edilməklə, elektron sistem digər istifadəçilərinin informasiya sistemlərinin və ehti-

yatlarının elektron sistemə qoşulması ərizə əsasında həyata keçiriləcək. Ərizə AİF-ə daxil olduqdan sonra ərizənin informasiya sistemlərinin və ehtiyatlarının elektron sistemə qoşulmasına və təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair texniki imkanları 10 iş günü ərzində yoxlanılacaq. Yoxlanmanın nəticəsi müsbət olduqda, AİF ilə elektron sistemə qoşulmaq üçün müraciət etmiş qurum arasında müqavilə bağlanacaq.

Elektron sistemin istifadəçisi normativ hüquqi aktların tələblərini, müqavilənin şərtlərini pozduqda və ya sistemin fəaliyyətini ləngidəcək, dayandıracaq və ya ona zərər vura biləcək davranışlara yol verdikdə, AİF tərəfindən onun sistem üzrə fəaliyyəti nöqsanlar aradan qaldırılanaqədər dayandırılacaq.

AYTƏN

Elektron qaimə-fakturanın tətbiqi barədə BİLDİRİŞ

Hörmətli vergi ödəyiciləri!

Sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən hüquqi və fiziki şəxslərə malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi zamanı elektron qaimə-fakturanın verilməsi vergi ödəyicilərinin vəzifələrinə aid edilmişdir.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi zamanı

• **ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata alınmış və vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan artıq olan ticarət və (və ya) ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri tərəfindən 2017-ci il 1 aprel tarixindən;**

• **bütün digər vergi ödəyiciləri tərəfindən 2018-ci il 1 yanvar tarix-**

indən etibarən elektron qaimə-faktura təqdim edilməlidir.

Elektron qaimə-fakturanın tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 14.03.2017-ci il tarixli 89 nömrəli Qərarı ilə müəyyən edilir.

Elektron qaimə-faktura «Onlayn rejim» Vergilər Nazirliyinin İnternet Vergi İdarəsində (www.e-taxes.gov.az) gücləndirilmiş elektron imza (o cümlədən Asan İmza) vasitəsilə elektron qaydada tərtib edilərək və ya «Lazımı proqramlar»-dan istifadə edilməklə «Oflayn rejim» tərtib edildikdən və elektron imza (o cümlədən Asan İmza) vasitəsilə imzalandıqdan sonra alıcıya göndərilir.

Vergi ödəyicisinin sahibliyində olan malların alışıni təsdiq edən qaimə-faktura və ya elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturadan ən azı biri olmadıqda isə alıcıya təqvim ili ərzində belə hala

• birinci dəfə yol verdikdə alınmış malların **10 faizi**,
• ikinci dəfə yol verdikdə **20 faizi**,
• üç və daha çox dəfə yol verdikdə isə **40 faizi miqdarında** maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Odur ki, qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallarda qeyd edilmiş müddətdən etibarən elektron qaimə-fakturanın tətbiqinə başlanılmalıdır. Fəaliyyətinizlə bağlı risklərin yaranmaması, hər hansı maliyyə itkilərinə məruz qalmamağınız üçün mövcud qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməyiniz tövsiyə olunur.

Vergi qanunvericiliyinin tətbiqi və inzibətçiliyi ilə bağlı əlavə məlumat almaq üçün Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet saytına (www.taxes.gov.az), Çağrı Mərkəzinə (195-1) və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət edə bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi

Dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri çərçivəsində...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi ölkə başçısının 2016-cı il 12 iyun tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasında uyğun qiymətə mənzil təminatının inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi»ndə öz əksini tapmış dövlət tərəfindən maliyyələşmənin minimuma endirilməsi və özəl tikinti-investisiya şirkətlərinin əməkdaşlığa cəlb edilməsi istiqamətində bir sıra tədbirləri həyata keçirməyə başlayıb. Agentliyin ilk layihəsi olan Yasamal Yaşayış Kompleksinin tikintisi çərçivəsində özəl investitorların müsabiqə yolu ilə dövlət-özəl tərəfdaşlığa cəlb olunması təmin edilib.

Agentliyin tabeliyində olan «MİDA» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən vətəndaşların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə 3 yaşayış binasının (iki 12 mərtəbəli 1 bloklu və bir 9 mərtəbəli 2 bloklu) tikintisi üzrə, habelə ərazidə rabitə, televiziya və internet xətlərinin çəkilməsi və bu sahədə sakinlərə xidmətlərin göstərilməsi üzrə cari ilin iyun

Müsabiqə şərtlərinə əsasən, investitor tərəfindən inşa olunacaq 12 mərtəbəli 60 mənzillik bir bina Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamına verilməklə, həmin binanın yaşayış sahələri «Güzaştli mənzil» elektron sistemi vasitəsilə satışa çıxarılaq güzaştli mənzil əldə etmək hüququ olan şəxslərə təklif olunacaq. Digər iki binanın mənzilləri onları bazar qiymətləri ilə

2017-ci ilin iyul ayı ərzində vergi orqanına təqdim olunmalı bəyannamələr və ödənilməli VERGİLƏR

2017-ci ilin iyun ayına görə vergi ödəyiciləri tədiyyəçisi olduqu

- Əlavə dəyər vergisi bəyannaməsini,
- Aksiz bəyannaməsini,
- Yol vergisi bəyannaməsini,
- Mədən vergisi bəyannaməsini,
- Pul vəsaitlərinin nağd çıxarılmasına görə sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsini və
- Uduşlardan (mükafatlardan) əldə edilən gəlirdən ödəmə mənbəyində tutulan vergi bəyannaməsini

cari ilin iyul ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməli və hesablanmış vergiləri həmin müddədə tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödəməlidir.

• **Daşınmaz əmlakın təqdim edilməsi üzrə sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi cari ilin iyul ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməlidir (vergi əməliyyat aparıldığı gün - 1 bank günü ərzində ödənilir).**

2017-ci ilin 2-ci rübünə görə vergi ödəyiciləri tərəfindən tədiyyəçisi olduqları

- Sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi və
- Ödəmə mənbəyində tutulan vergi bəyannaməsi

cari ilin iyul ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməli və rüb üzrə hesablanmış vergilər həmin müddədə tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

2017-ci ilin 2-ci rübü üzrə muzzdu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi bəyannaməsi

(ƏDV və sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri istisna olmaqla) cari ilin iyul ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməli və iyun ayı üzrə hesablanmış vergi həmin müddədə tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. (ƏDV və sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri bəyannaməni illik - növbəti ilin yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq təqdim edirlər)

Xüsusi notariusların gəlir vergisi bəyannaməsi

cari ilin iyul ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməli və iyun ayı üzrə hesablanmış gəlir vergisi həmin müddədə tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

Dövlər rüsumu haqqında hesabat

cari ilin iyul ayının 20-dək vergi orqanına təqdim edilməlidir (notariat hərəkətlərinə görə dövlət rüsumu notarius tərəfindən qəbul edilərək 2 bank günü, xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərdə aparılan konsul əməliyyatları üçün alınan dövlət rüsumu 1 ay, digər dövlət rüsumları isə tutulduqdan sonra 1 bank günü ərzində dövlət büdcəsinə köçürülür).

Gəlir və mənfəət vergicinin ödəyiciləri tərəfindən 2017-ci ilin 2-ci rübü üzrə hesablanmış cari ödəmələr **iyul ayının 17-dən** gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

Bəyannamələr müəyyən edilən müddədə təqdim edilmədikdə 40 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir (VM, 57), vergilər vaxtında ödənilmədikdə isə bir ildən çox olmamaqla ötmüş hər bir gün üçün 0,1 faizi məbləğində faiz tutulur (VM, 59).

Hörmətli vergi ödəyiciləri, siz öz bəyannamələrinizi və hesablanmış vergiləri Vergilər Nazirliyinin İnternet Vergi İdarəsi Portalı (<https://www.e-taxes.gov.az>) vasitəsilə elektron qaydada da təqdim edə və ödəyə bilərsiniz. Vergi öhdəliklərinizi vaxtında yerinə yetirməyi tövsiyə edirik.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

ELAN

Hörmətli vergi ödəyicisi!

Fəaliyyətiniz zamanı vergi orqanı əməkdaşları tərəfindən korrupsiya və digər hüquqpozma hallarına yol verildiyi ilə rastlaşdıqda, aşağıdakı imkanlardan istifadə etməklə, vergi orqanına müraciət edə bilərsiniz:

★ Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində (www.taxes.gov.az) «Onlayn müraciətlər» bölməsinin «Vergi orqanı əməkdaşlarının fəaliyyətində korrupsiya və digər hüquqpozma halları barədə məlumat ver» alt bölməsinə;

★ Vergilər Nazirliyinin poçt ünvanına və ya Daxili təhlükəsizlik departamentinə üzərində «MƏXFİ - Daxili təhlükəsizlik departamentinə» qeydi olan məktubları göndərməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi;

★ Daxili təhlükəsizlik departamentinə gəlməklə və məlumatı şəxsən (şəxsiyyətinizi təsdiq edən sənədlə) təqdim etməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi, Daxili təhlükəsizlik departamenti;

★ Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə (195-1)

beynəlxalq panoram

Pərakəndə satış vergisi
Aİ qaydalarına ziddir

Avropa Komissiyası Polşada pərakəndə satış vergi tətbiq olunmasının qanuna zidd olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün araşdırmalarını yekunlaşdırmışdır və belə qərara gəlmişdir ki, ölkənin bu addımı atması Avropa İttifaqı qanunlarına ziddir. Məlumat üçün bildirək ki, bu vergi barədə qərar bir il bundan əvvəl - 2016-cı ilin iyulunda qəbul edilmiş, sentyabrda isə qüvvəyə minmişdi. Bundan az sonra Avropa Komissiyası araşdırmanın başa çatdırılmasına qədər pərakəndə satış vergisinin tətbiqinin dayandırılması ilə bağlı Polşa hökumətinə müraciət etmişdi.

Qeyd olunan verginin mahiyyəti bundadır ki, şirkətlər pərakəndə satış üçün hər ay dövrünün həcminə əsaslı olaraq üç progressiv dərəcə üzrə vergi ödəyirlər. Avropa Komissi-

yasının qərarına əsasən, dövrüyyəyə əsaslanan progressiv vergi dərəcəsi dövrüyyəsi az olan şirkətlərə öz rəqibləri qarşısında ədalətsiz üstünlük yaradır. Nəticədə kiçik şirkətlər pərakəndə satış üçün ya vergi ödəməkdən azad edilir, ya da iri riteyrlərlə müqayisədə dəfələrlə az vergi ödəyirlər. Avropa Komissiyası məmurlarının tövsiyəsinə əsasən, kiçik şirkətlərin güclü rəqibləri ilə müqayisədə az vergi ödəməsinə yol vermək olar, lakin bu zaman onların dövrüyyəsinə uyğun olaraq mütənasiblik düzgün nəzərə alınmalıdır.

Avropa Komissiyasının məruzəsində qeyd edilmişdir ki, Polşanın vergi sistemi Avropa İttifaqı qanunlarına uyğun olmalı, bir şirkətin digər şirkət qarşısında üstünlüyünə yol verməməlidir.

Türkmənistanda
sosial güzəştlər
ləğv edilir

Ölkə Prezidenti Qurbanqulu Berdimuhamedov sosial güzəştlərin bazar iqtisadiyyatına keçid üçün əngəl olduğunu bildirərək hökumətə bu güzəştlərin təcridən aradan qaldırılması barədə göstəriş vermişdir. Prezident qeyd etmişdir ki, güzəşt sistemi tamamilə səmərəsiz olmuşdur. Artıq bütün sosial güzəştlərin ləğv edilməsi ilə bağlı Baş nazirin iqtisadiyyat və maliyyə məsələləri üzrə müavininə təkliflər hazırlamaq barədə tapşırıq verilmişdir. Dövlət başçısı demişdir: «Güzəştlər hamıya tətbiq olunmamalıdır, yalnız həqiqətən sosial yardıma ehtiyacı olan şəxslərə verilə bilər».

Ölkədə sosial güzəştlərin təcridən ləğv edilməsi barədə Berdimuhamedov ilk dəfə keçən ilin iyun ayında bəyanat vermişdi. Hazırkı proseslərin gedişi göstərir ki, yaxın zamanlarda bu sahədə real addımlar atılacaq və ölkədəki «sosial cənnət» öz ömrünü başa vurmuş olacaq.

Qeyd edək ki, ölkənin ilk Prezidenti Saparmurad Niyazovun vaxtından Türkmənistan dünyada əhalinin sosial müdafiəsinə görə seçilən ölkələrdən biri hesab edilirdi: ölkə əhalisinə elektrik enerjisinin, təbii qazın, suyun və xörək duzunun pulsuz istehlakı üçün müəyyən limit qoyulmuşdu; bundan əlavə, regionun digər ölkələri ilə müqayisədə çörəyin və benzinin qiyməti xeyli ucuz idi.

Ekspertlərin rəyinə görə, 1993-cü ildən tətbiq edilməyə başlanmış bu güzəştlər ölkənin reklamına xidmət etsə də, iqtisadi inkişafa, son nəticədə əhalinin həyatının, rifah səviyyəsinin yüksəlməsinə ciddi şəkildə mane olmuşdur. Əhaliyə işiq, qaz, su güzəştlərlə verilsə də, bu sistemlər olduqca keyfiyyətsiz fəaliyyət göstərmişdir və hazırda sıradan çıxmaq təhlükəsi qarşısındadır.

Türkmənistanın, demək olar ki, yeganə gəlir mənbəyi neft və qaz sənayesidir. Dünya iqtisadiyyatında baş verən böhran və neftin qiymətinin ucuzlaşması hökuməti realistik addım atmaq zərurəti qarşısında qoymuşdur.

Hindistanda qızıl satışı özünü
«kölgəyə» verir

Xəbər verdiyimiz kimi, iyulun 1-dən Hindistanda qızıl satışı mallar və xidmətlər üçün yeni unifikasiya edilmiş vergi rejimi çərçivəsində 3 faizlik vergiyə cəlb olunur. İndiyədək qızıl satışından 1 faizlik dərəcə üzrə vergi tutulurdu, bundan əlavə, dövlət səviyyəsində tutulan əlavə dəyər vergisinin dərəcəsi də 1 faiz təşkil edirdi.

Hindistanın maliyyə naziri Arun Caytli bildirmişdi ki, 3 faizlik vergi dərəcəsi çoxdan gözlənilən konsensus nəticəsində müəyyən edilmişdir. Qızıl satışına tətbiq edilən vergi eyni qaydada gülmüşün və qiymətli daşların satışından da tutulur.

Artıq ölkədə müşahidə olunan hallara əsasən, ekspertlər belə qərara gəlmişlər ki, qızıl satışı «kölgə iqtisadiyyatı»na meyil etməyə

başlamışdır. Ölkə əhalisinin öz varidat yığmalarını külçə qızıla çevirməyə üstünlük verdiyi bir ölkə üçün bu addımın atılmasının risk yaratdığı qeyd edilir.

Rəyi soruşan alıcıların əksəriyyəti bildirmişdir ki, onlar qızılı mağazadan çeksiz almağa üstünlük verirlər. Artıq ölkədə qanun və qaydalara əməl edən iri zərgərlik mağazalarından müştəriləri cəlb etmək üçün qeyri-rəsmi satış məntəqələrinin fəaliyyətə başladığı bildirilir.

Ekspertlərin proqnozlarına görə, qızıl satışına qoyulan verginin artırılması ölkədə on-suz da yüksək olan qızıl qaçaqmalçılığının artmasına səbəb olacaq. Təxminli hesablamalara əsasən, 2016-cı ildə Hindistan ərazisində qeyri-qanun yollarla 120 ton qızıl idxal edilmişdir.

İsveçdə əcnəbilər üçün vergi

Hökumət təqdim etdiyi yeni qanun layihəsinə əsasən, bu ölkədə çalışan xeyli sayda əcnəbi işçilər xüsusi vergi ödəməli olacaqlar. Hazırda İsveçdə müvəqqəti yaşayan hər hansı əcnəbi işçiyə işəgötürən əməkhaqqını ölkə hüdudlarından kənarında verəndə və onun iş vaxtının ümumi həcmi ildə 189 gün təşkil etdikdə, o,

vergidən azad edilir.

Yeni qanun layihəsinə əsasən, İsveçdə yerləşən şirkətlərdə çalışan əcnəbilər dövlətə vergi ödəməli olacaqlar. Bunun üçün əcnəbi işçiyə vergi ödəmək şərti onun hansı müəssisədə çalışmasından asılı olacaq. İsveç hökuməti əcnəbilərin ölkənin vergi orqanlarında qeydiyyatdan keçmələrini də təklif etmişdir.

Varlılar daha çox vergi ödəyəcəklər

Cənubi Koreyanın yeni Prezidenti Mun Cje İn vergi sisteminin nozərdə tutulan islahatı haqqında məlumat vermişdir. Onun sözlərinə görə, hökumət ölkə iqtisadiyyatında dominantlıq edən ən varlı vergi ödəyicilərindən və iri konqlomeratlardan tutulan vergini artıracaq. Yerli KİV-in məlumatına əsasən, dövlət başçısı əvvəlki hakimiyyət tərəfindən yürüdülmüş «ədalətsiz» vergi siyasətinin kökünü kəsmək

niyyətindədir.

Bundan əlavə, hökumət Cənubi Koreyada yeni vergi sisteminin işlənilib hazırlanması üçün komitə təşkil etmişdir. Gözlənilməsinə görə, yeni vergi sistemi aşağıda orta gəlirli vergi ödəyiciləri üçün daha geniş güzəştləri əhatə edəcək. Təkliflər arasında əhalinin vergi tutulan gəlirlərindən icarə ödənişlərinin müəyyən hissəsinin çıxılması da var.

Vahid baza vergidən yayınmanın
qarşısını alacaq

Avropa İttifaqının vergilər üzrə komissarı Pyer Mosovisi təklif edilmiş korporativ vergilərin tutulmasına vahid konsolidə olunmuş bazanın (CCCTB - common consolidated corporation tax base) «vergidən yayınmalara qarşı həlledici alət olduğunu» bildirmişdir. O qeyd etmişdir ki, CCCTB bütün Avropa İttifaqı üzrə vergi tutulan gəlirlərin hesablanmasında şirkətlər üçün vahid qaydalar tətbiq ediləcək. Moskovisinin sözlərinə görə, «iri transmilli şirkətlər bundan sonra öz vergi öhdəliklərinin məbləğini azaltmaq

üçün ayrı-ayrı ölkələrin sistemləri arasındakı uyunsuzluqlardan, güzəştli vergi rejimlərindən sui-istifadə edə və transfer qiymətdən qayma ilə oynaya bilməyəcəklər».

Buna baxmayaraq, Pyer Moskovisi Avropa İttifaqının bütün üzv dövlətlər üçün vahid korporativ verginin dərəcəsinə müəyyənləşdirə biləcəyinə inanmır. Onun qənaətinə görə, vergi qaçaqlarının sayı minimuma endiriləndə şirkətlər və vergi ödəyiciləri «eyni meydanda oynamağa» başlayacaqlar.

Xəbər lenti

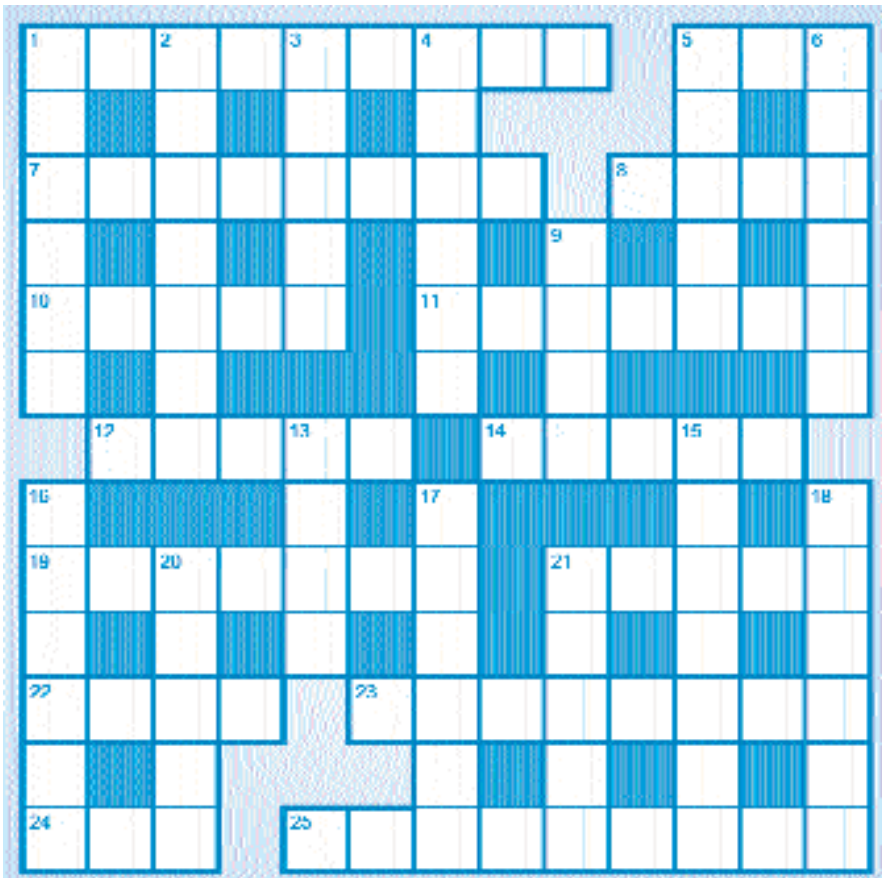
Rusiyanın Dövlət Duması elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələrdən tutulan gəlir vergisinin azaldılmasına dair qanun qəbul etmişdir.

Belarus vergi orqanları 2015-ci il üçün «tüfeylilik vergisi» ödəmiş şəxslərin ödədikləri pulu geri qaytarmağa başlamışlar. Rəsmi açıqlamada bildirilir ki, vəsait yalnız o vətəndaşlara qaytarılır ki, onlar artıq işə düzəlmişlər.

G20 ölkələri bu ilin sentyabr ayından vergi informasiyalarının avtomatik mübadiləsinə başlamağa hazırlaşır. İyirmiliyin Hamburgda keçirilən sammitinin kommunikesində bu barədə qeyd edilmişdir. G20-yə daxil olan ölkələrin rəhbərləri BEPS sxeminin həyata keçirilməsi öhdəliklərinə sadıq olduqlarını bildirərək, bütün dövlətləri bu planın həyata keçirilməsinə çağırıblar.

Çində son vergi güzəştləri nəticəsində bu il ümumilikdə biznes qurumlarının vergi yükü təxminən 1 trilyon yuan (147 milyard dollar) azalmışdır. Bu, əvvəllər qəbul edilmiş yeni ƏDV rejiminin tətbiqi ilə bağlı islahatlar zamanı qeydə alınmış göstəricidən əhəmiyyətli dərəcədə artıqdır.

Moldovada fiziki şəxslərin əmlak vergisindən dövlət büdcəsinə iyunun sonuna qədər 315,5 milyon ley (29,6 milyon manat) vəsait daxil olmuşdur. 2017-ci il üçün bu vergi üzrə plan 426,2 milyon ley (40 milyon manat) təşkil edir. İlin ilk altı ayının nəticələrinə əsasən, əhalinin cəmi 5 faizi bu vergini ödəmişdir.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.SSRİ dövründə dövlətə tabe olan kollektiv kənd təsərrüfatı, təsərrüfat birliyi; 2.Kazinolarda qumar oyunu üçün xüsusi qurğu; 3.XVIII əsrin əvvəllərində Fransada yaranmış dini-etnik hərəkat üzvü; 4.Qara dənizin şimal-qərb sahilində yerləşən şəhər; 5.Kimyəvi element (qaz); 6.İt cinsi; 9.Ailə vəziyyəti; 13.Pulun müxtəlif formalarının dəyəri, həmçinin bankın götürdüyü və verdiyi kreditlər üzrə faiz dərəcələri arasında fərq; 15.Suriya ərazisində yerləşən qədim şəhər; 16.Şirvan xalçaçılıq məktəbinə aid Azərbaycan xalçaları. Ucar rayonunda kənd adı; 17.Linqvistikada deyilişi və yazılışı eyni olan, lakin ləksik mənalarına görə tamamilə fərqlənən sözlər; 18.Güclü dövlətin nisbətən zəif dövlətə öz şərtlərini, tələblərini zorla qəbul et-

dirmə siyasəti; 20.Məhv olma həddində olan pişiklər fəsiləsinin qır bəbirləri cinsinə aid heyvan növü; 21.İndoneziyanın Yava adasında yerləşən ən aktiv vulkanlardan biri. **Soldan sağa:** 1.İtaliya mətbəxində pizza şəklində rulet; 5.Müğənni tərəfindən ifa edilən, danışılan və ya oxunan qafiyələnməmiş musiqi janrı; 7.İspaniya rəssamı; 8.Hər hansı xalqın həyatında qədimdən bəri qəbul edilmiş və kök salmış ənənə, vərdis; 10.Alkanlar sinfindən doymuş karbohidrogen; 11.Çin ilahəsi; 12.Respublikamızda şəhər; 14.1960-cı illərdə ABŞ-da başlayan və digər ölkələrə yayılan cərəyana məxsus şəxs; 19.Kimyəvi element (metal); 21.Avtomobil idmanı üzrə 1000-2000 km məsafədə keçirilən yarışlar kompleksi; 22.Yaponiyada qadın gözəlliyinin atributu hesab

Suriya ərazisində yerləşən qədim şəhər

olunan əyri dişlər; 23.Paytaxtımızda meşə manxana; 24.Fransada şəhər; 25.Həmişəlik və ya müəyyən müddətə iş axtarmaq məqsədilə və ya siyasi və dini səbəblərə görə digər ölkəyə köçən şəxs.

Tartib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Manama; 2.Rorayma; 3.Eriks; 4.İsland; 5.Reqbi; 6.Qurban; 9.Ərkə; 13.Brom; 15.Display; 16.Skuter; 17.Renuar (Pyer Oqüst); 18.Zeynəb; 20.Lahic; 21.Qomes (Mario). **Soldan sağa:** 1.Marketing; 5.RPQ; 7.Nərminli; 8.Aqir; 10.Mays; 11.Nereida; 12.Sambo; 14.Berdə; 19.Kalzone; 21.Qusle; 22.Taho; 23.Turmalin; 24.Rac (Kapur); 25.Əfrasiyab.

idman

Velosipedçilərimizdən növbəti reyting xalları

Velosiped idmanının şose növü üzrə İtaliya və Belarusda keçirilən yarışlar Azərbaycan yığma komandalarının üzvləri üçün növbəti reyting xalları ilə əlamətdar olub. İdmançılarımız bu yarışlarda 33 xal əldə ediblər.

Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasından verilən xəbərə görə, İtaliyada qadın velosiped komandaları arasında təşkil olunan sayca 28-ci «Giro d'Italia Internazionale Femminile» 10 mərhələli dünya turu yarışında Qazaxıstan «Astana» klubunun heyətində çıxış edən yığma komandamızın üzvü Yelena Pavluxina 18 reyting xalı əldə edib. Birinci mərhələdə komanda ötürməsində 7-ci

olan Y.Pavluxinanın qazancı 10 xal olub. On mərhələnin yekununda isə velosipedçimiz ümumi təsnifatda 17-ci yeri tutmaqla daha 8 xal qazanıb.

Belarusun paytaxtı Minskə təşkil olunan 1.2 kateqoriyalı birgünlük «Minsk Cup» yarışında isə ölkəmizin elit yığması və «Synergy Baku» kontinental komandasının üzvü Elçin Əsədov fərqlənib. O, turnirdə 5-ci yeri tutmaqla ölkəmizin aktivinə daha 15 xal əlavə edib.

Qeyd edək ki, idmançılarımızın yarışlarda qazandıqları xallar Azərbaycanın dünyaya reytingində irəliləməsi ilə yanaşı, dünya və Avropa çempionatlarında daha çox sayda idmançı ilə təmsil olunması da şərait yaradır.

Bakının «İnter» və «Zirə» futbol klubları UEFA Avropa Liqası yarışlarının ikinci təsnifat mərhələsinə vəsiqə qazanıblar

İyulun 6-da «Dalğa Arena»da Serbiyanın «Mladost» komandasını qəbul edən «İnter», ilk matçda olduğu kimi, təkrar qarşılaşmada da rəqibinə heç bir şans verməyib. Görüşə fəal başlayan təmsilçimiz Denis Silvanın qolu ilə rəqib komandanı meydanın mərkəzinə dəvət edib. Görüşün ilk hissəsi «İnter»in minimal üstünlüyü ilə yekunlaşıb - 1:0. İkinci hissədə «İnter»in üstünlüyü şəraitində keçib. 74-cü dəqiqədə Pərdis Fərcadın ötürməsinə qolla tamam-

Azərbaycan klublarından Avrokubok yarışlarında maksimum nəticə

layan Nizami Hacıyev azarkeşlərini sevindirib.

Bələliklə, görüş «İnter»in 2:0 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb. Komandalar arasında bir həftə əvvəl Serbiyada keçirilən ilk oyunda da «İnter» qalib gəlib - 3:0. İki görüşün nəticəsinə görə, «İnter» UEFA Avropa Liqasının ikinci təsnifat mərhələsinə yüksəlib. Komandamızın növbəti rəqibi Lüksemburq təmsilçisi «Fola» olacaq.

UEFA Avropa Liqasında debüt edən Bakının «Zirə» futbol klubu da əla nəticə göstərmişdir. İlk qarşılaşmada Bakıda

Lüksemburqun «Differdange» klubuna 2:0 hesabı ilə qalib gələn təmsilçimiz səfərdə də rəqibindən üstün olub.

Görüşün 11-ci dəqiqəsində lüksemburqlular hesabda önə çıxsalar da, komandamız əzmkarlıq nümayiş etdirərək matçın ikinci hissəsində David Manqa və Riçard Qadzenin vurduğu qollar sayəsində qələbəni bayram ediblər - 2:1. Komandamızın növbəti rəqibi Rumıniyanın «Astra» komandası olacaq.

Qeyd edək ki, növbəti mərhələnin ilk oyunları iyulun 13-də, cavab görüşləri isə iyulun 20-də keçiriləcək.

Sərbəst güləşçilərimiz beynəlxalq turnirdə...

Rusiya Federasiyası Dağıstan Respublikasının Kaspıysk şəhərində beşqat dünya çempionu Əli Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş sərbəst güləş üzrə 48-ci beynəlxalq turnir keçirilib. Azərbaycan Güləş Federasiyasından verilən xəbərə görə, turnirdə iştirak edən sərbəst güləş yığmamızın üzvləri 2 qızıl, 2 gümüş və 4 bürünc medal qazanıblar.

Keçirdikləri bütün görüşləri qələbə ilə başa vuran Mahir Əmiraslanov (57 kq) və Aslanbek Alborov (97 kq) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsində qərarlaşıb və turnirin qızıl medalını qazanıblar. Yalnız final görüşündə uduzan Ağahüseyn Mustafayev (65 kq) və Aleksandr Qostiyev (86 kq) gümüş medalla kifayətləniblər.

Bürünc medalları isə yığmamıza Georgi Edişəşəvli, Pərviz İbrahimov (hər ikisi

57 kq), Qalib Əliyev (61 kq) və Məhəməd Müslümov (65 kq) qazanıblar.

Peşəkar boksçumuz nokautla qalib gəldi

Azərbaycanın və «Qəbələ» idman klubunun boksçusu Zamiq Atakişiyev peşəkar rinqdə növbəti döyüşünü keçirib. 31 yaşlı

idmançımızın peşəkarlar arasındakı 4-cü sınağı Rusiyanın Maqnitogorsk şəhərində baş tutub. O, İvan Romazan adına İdman sarayında təşkil olunan boks gecəsində qüvvəsini sınayıb.

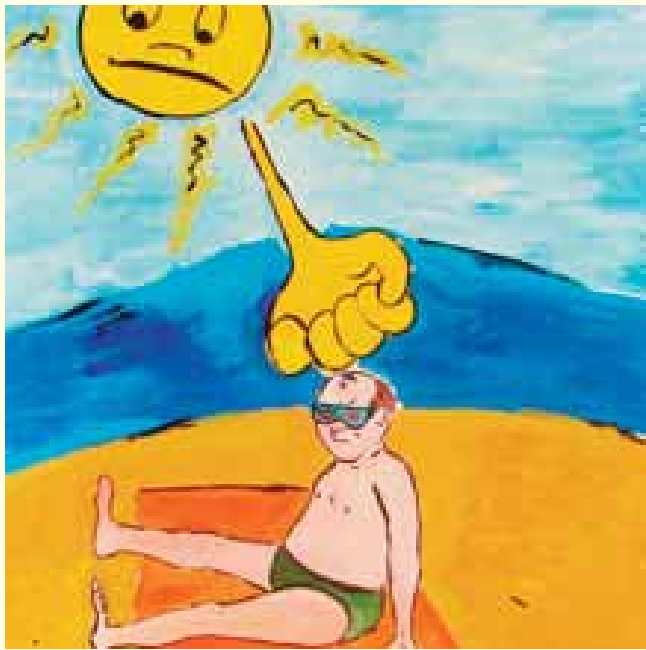
Ağır çəki kateqoriyasında çıxış edən Z.Atakişiyev reyting döyüşündə Latviya təmsilçisi Edgars Kalnars ilə qarşılaşıb. Boksçumuz emosional və baxımlı alınan döyüşün ilk saniyələrindən üstünlüyü ələ alıb. Artıq 1-ci raundda onun zərbəsindən sonra rəqib rinqə yığılsa da, özündə güc taparaq ayağa qalxıb. Lakin Zamiqin güclü zərbələri latviyalı idmançının döyüşü başa çatdırmasına imkan verməyib. İkinci raundda təmsilçimiz texniki nokautla qələbə qazanıb. Bələliklə, 6 raund davam etməli olan görüş 2-ci hissədə başa çatıb.

Xatırladaq ki, bunadək peşəkar rinqdə 3 döyüş keçirən Z.Atakişiyev bütün görüşlərdə qələbə qazanıb.

mozaika

aktual

Güncürmədən qorunmaq üçün...

Havanın temperaturunun yüksək olması bəzən orqanizmdə müəyyən fəsadlara, o cümlədən güncürməyə səbəb olur. Güncürmə orqanizmin ətraf mühitin yüksək temperaturuna patoloji reaksiyasıdır. Kliniki Tibbi Mərkəzin həkimi, Bakı şəhərinin baş terapevti Rəhilə Əliyevanın məsləhətlərini diqqətinizə çatdırırıq.

Güncürmənin risk amilləri sırasına orqanizmin qızmar günəş şüalarının təsirinə məruz qalması, atmosferdə nəmliyin yüksək olması, bədəndə kip yapışdırıcı xəstəlikləri və digər səbəblər daxildir. Kliniki mənzərə güncürmənin dərəcəsinə aslıdır. Yüngül halda zərərçəkən yorğunluq, zəiflik, baş ağrısı,

güclü tərləmə, ürəkbulanması və ürəkdöyülmə hallarından şikayət edir. Ağır hallarda baş ağrısı, baş gicəllənməsi, ürəkbulanma, qusma, kəskin zəiflik, hətta bəzən huşun itməsi - kollaptoid baş verə bilər.

Müəyyən zamanı dəri tərlə, bəzən də quru olur, tənəffüs tezləşir, arterial təzyiq enir. Hipertoniyaya xəstələrdə arterial təzyiqin yüksəlməsi də mümkündür. Bədənin temperaturu 39-40 dərəcəyə kimi yüksəlir, temperaturun 41-42 dərəcəyə yüksəlməsi zərərçəkənin həyatını itirməsi ilə də nəticələnə bilər.

Zərərçəkənə yardım göstərmək üçün ilk növbədə onu sərin otağa və ya kölgəlik yerə aparıb düz yerdə uzatmaq, rahat nəfəs alması üçün paltarının yaxasını açmaq lazımdır. Ona tez-tez, azacıq duzlu su içirmək, üz, əl və sinəsini soyuq su ilə islatmaq və ya soyuq su ilə isladılmış parça ilə silmək məsləhətdir. İlk yardım göstərməklə yanaşı, təcili tibbi yardım çağıraraq zərərçəkəni yaxınlıqdakı müalicə məntəqəsinə çatdırmaq vacibdir. Ağır hallarda xəstə reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilir. Ağır dərəcəyə gətirən asılı olaraq zərərçəkəndə miokard infarktı, aritmiya, ağciyər ödeməsi, qıcolma tutmaları, böyrək çatışmazlığı və digər halların baş verməməsi üçün bunları etmək zəruridir.

Güncürmədən qorunmaq üçün əhali arasında marifləndirmə işi aparılmalıdır. Havanın çox isti vaxtlarında mümkün qədər örtülü, sərin yerlərdə qalmaq, yüngül baş örtüyü, çətin, gün əynəklərindən istifadə etməmək, gün ərzində 2-3 litrə qədər maye qəbul etməmək məsləhət görülür. Xüsusilə xəstə, qocə və uşaqları havanın çox isti vaxtlarında günəşin yandırıcı şüalarından qorumaq, çimərliklərdə və açıq havada olmaqdan çəkinmək də mühüm şərtlərdən biridir.

təbiət

Ürəkşəkili çiçək

Antirium çox şıltaq və bahalı dekorativ otaq bitkisidir. Onu bəzən «odlu dil» və ya «flaminqo güllü» adlandırırlar. Cənubi və Mərkəzi Amerikanın tropik əraziləri bitkinin vətəni hesab olunur. Digər tropik bitkilər kimi, antirium da xüsusi şərait və qulluq tələb edir.

Bitkinin adı yunan dilindən tərcümədə «antos» gül, çiçək, «yres» isə quyruq deməkdir. Bəzi xalqlarda onu «kişi xoşbəxtliyi» də adlandırırlar. Zərfliliyinə görə, floristikada ondan hədiyyələrin bəzədilməsində istifadə olunur. Antirium güldə suyun içərisində dörd həftəyə qədər təravətli qalır. Bitki əhval-ruhiyyəyə təsir edərək gücü artırır, yorğunluğu azaldır və gümrəhlik bəxş edir. Onun tünd-yaşıl rəngdə sort yarpaqları ürək və ox şəklinə olur, demək olar ki, il üzünü çiçəkləyir. Çiçəklərinin özünəməxsus özəlliyi və qoribə forması var. Rəngləri qırmızı, ağ və ləkəli olur. Otaq şəraitində onun ömrü iki-üç ildən

bir qədər artıq olur, sonra yarpaqlarını tökməyə başlayır. Antiriumun çox növü olsa da, onların hamısını otaqda yetişdirmək mümkün deyil. Bitkiyə yaxşı qulluq göstərməyə yazdan yaya qədər çiçəkləyir. İstiliksevən bitkilərə aid olan antirium təzə, təmiz havanı çox sevər, rütubətdən xoş gəlir, işıqlı yerlərdə özünü yaxşı hiss edir.

Kolumbiyanın tropik rayonlarında antiriumun çiçəkləri ni əsl «bal ayı» rəmzi hesab edirlər. Yerli əhalinin inancına görə, bitki yeni ailə quranlara xoşbəxtlik gətirir. Ailə həyatının ilk ayında evi antiriumla bəzəmək və onu otaqda saxlamaq düşürlü hesab olunur.

texnologiya

Səsli siqnal kağız biletləri əvəz edəcək

«Ticketmaster» şirkəti «Lisn» startapı ilə birgə yüksək tezlikli siqnallardan bilet qismində istifadəyə imkan verəcək texnologiya hazırlayır. 18,7-19,2 kilohers takt tezlikli siqnalı istənilən mobil qurğudan, məsələn, smartfondan səs-ləndirmək mümkündür. Bunun üçün qurğunu bilet haqqında informasiyanı oxuyaraq istifadəçinin şəxsiyyətini təsdiq edən xüsusi skanerə yaxınlaşdırmaq tələb olunur. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, texnologiya simsiz internetə çıxış, «Bluetooth» interfeysi və ya «NFC» modulundan istifadəni tələb etmir. Hazırlanan biletlərin tətbiqi üçün yeganə tələb olunan qurğu «Android» və ya «iOS» əməliyyat sisteminin idarəetməsi ilə işləyən smartfon, eləcə də səsli siqnalları təhlil edən skanerdir.

Hazırda şirkətlər texnologiyanın təhlükəsizlik səviyyəsinin artırılması ilə məşğuldurlar. Həmçinin şirkətlərin nümayəndələri bildirirlər ki, texnologiyanın tət-

biqi üçün az miqdarda maddi vəsait ehtiyac duyulur. Məhsulun hazır versiyasının yaxın dörd il ərzində ərəsəyə gətiriləcəyi gözlənilir.

Müdrilər deyib ki...

«İnsanlar işığı görməz, işıqla görür».
Immanuel Kant (1724-1804)

cəmiyyət

Yaponiya əhalisi azalır

Yaponiyada əhali artıq səkkiz ildir fasiləsiz olaraq azalır. Bu barədə Ümummilli Məsələlər, Yerli Muxtariyyət və Rabitə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilir. Qeyd edilir ki, cari il yanvarın 1-ə olan məlumata görə, öl-

kə əhalisinin sayı 125 milyon 580 min nəfərdir. Bu, əvvəlki ilin göstəricisi ilə müqayisədə əhalinin 300 min nəfər azalması deməkdir.

Azalma sayı bu statistikanın aparılmağa başladığı 1968-ci ildən bəri ən yuxarı göstəricidir. Ölkə əhalisinin sayının 2009-cu ildən ən

yüksək həddə çatdığı qeyd olunur. Əlavə olaraq bildirilir ki, ölkədəki 47 prefekturadan 41-də əhalinin azalması qeydə alınıb. Son beş ildə bu göstərici Hokkaydo prefekturasında ölkə üzrə ən yüksək olaraq qalıb. Burada əhalinin təqribən 33 min nəfər azaldığı bildirilir. Bununla yanaşı, Tokioda və beş digər prefekturada əhalinin sayının artdığı qeyd edilir. Artıq 21 ildir ki, davamlı olaraq artan paytaxt sakinlərinin sayı təqribən 13 milyon nəfər təşkil edir.

Yaponiyada yaşayan əcnəbilərin də sayı ötən illə müqayisədə 150 min nəfər artaraq 2 milyon 320 min nəfərə çatıb. Bu, həmin statistikanın aparılmağa başladığı 2013-cü ildən bəri ən yüksək göstəricidir.

